

MAGYAR HÍRADÓ

HUNGARIA
Extern

T. Dunaposta

BUDAPEST
Postafiók 151.

* KERESZTÉNY * NAPI

Laptulajdonos: SZENT LÁSZLÓ NYOMDA R.-T. Törvényszéki bej. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Igazgató és felelősszerkesztő:
DR PAÁL ÁRPÁD

ORADEA

Főmunkatárs:
DR GYÁRFÁS ELEMÉR

A döntő ütközet tetőfokán

Párizst erőddé alakítják át Rouen és Vernon a németeké. — A francia hadosztályok zöme visszavonult.

Az olasz hadüzenet után a világ figyelmét a nyugati hadszíntér felé fordul. Nevezetesen Párizs sorsa került a közérdeklődés homlokterébe. A német előőrsök Párizs alatt állanak s a német haderő megszállta az összes Párizs felé vezető vasutakat és országutakat. A gyűrű már csak déli irányban szabad, a többi oldalról a francia fővárost mintegy 25 kilométeres körzetben teljesen körülfogták.

Mi lesz a sorsa a francia fővárosnak? Hadszínterré válik-e talán már órák múlva, a német hadvezetőség felhívása dacára? Minden jel arra mutat, hogy erre komolyan kell számítani. Weygand taktikája az ellenség lassu felörlésén alapszik s ebbe az elméletbe úgy látszik beleillik az erőddé átalakított Párizs védelme is. A francia főváros ma valóságos erődítményrendszer képét mutatja, a fontosabb utcákat elbarrikádózták, egyes épületeket pedig valóságos erődítményekké alakították át. Hogy kit fog terhelni a felelősség milliós értékek esetleges pusztulásáért, azt idővel csak a pártatlan történetírás lesz hivatva megállapítani.

A hadihelyzetre vonatkozó hivatalos jelentések különben mind német, mind francia részről meglehetősen általános kereteket adnak. Az utolsó német jelentés is csak sejteti, hogy egészen rendkívüli szabású hadműveletek vannak folyamatban s azok is elérték kulminációs pontjukat. A francia jelentés kifejezetten is mondja, hogy a német hadvezetőség mindenáron döntést akar kicsikarni, ez elől tértek ki a francia csapatok az egész hadszíntéren való visszavonulással.

Az utolsó 24 órában különösen a németek balszárnyán, Reims vidékén voltak véres harcok. A francia koronázó város eleste küszöbön áll. Reimset a német csapatok nyugati és déli oldalról teljesen körülfogták. Nem hivatalos jelentések igen súlyosaknak mondják ezen a szakaszon mind a két fél veszteségeit.

Változatlan hevességgel tart a küzdelem a jobbszárnyon és a középben is. A Somme és Szajna közötti szakaszon a németek Dieppenél elérték a tengerpartot, déli irányban pedig Rouen és Vernon birtokbavétele után a Szajna felé átkelve, egyrészt Párizs irányába kanya-

rodtak, másfelől pedig Evreux felé menetelve Cherbourgot, az utolsó normandiai kikötővárost iparkodnak megközelíteni.

Az Oise völgyében Compiègne és Clermont elfoglalása után birtokba vették a németek Creillt és Pontoise felé tartanak.

Francia ellentámadások a Szajna alsó folyásánál

Párizsból jelentik: Hivatalosan jelentik kedden éjszaka:

— Kedden a csata az egész arcvonalon elérte a hevesség tetőfokát. Nyilvánvaló, hogy az ellenség döntést akar kicsikarni. Az Oise-től nyugatra az ellenség fokozta a támadás erejét, hogy átkeljen a Szajna, Rouen és Vernon között. A németek itt mesterséges füstfelhő leple alatt pontonhidakat igyekeztek építeni, hogy úgy jussanak át a folyón. A francia csapatok szüntelen ellentámadásokkal válaszoltak az ellenség erőfeszítéseire. Az Oise-től keletre az Ourcq szakaszon, a La Ferté Milon és Fere en Tard között ismételt támadásra induló harcokocsikkal támogatott ellenséges hadoszlopok már csak seregeink hátvédjét találták magukkal szemben, mert hadosztályaink zöme visszavonult, hogy a Marne-től délre újra felvegye a harcot. A reimsi szakaszon különösen erős küzdelem volt. A Champagneban az ellenség új hadtesteket vetett harcba, melyek hajnalban az egész vonalon megújították a támadást. Az ellenség csak nagy veszteségek árán nyert tért. Az Aisne és Meuse között az ellenség minden támadását visszavertük.

Párizsból tovább özönlének a menekültek

Párizsból jelentik: A Reuter jelentése szerint a francia fővárost kedden hajnalban hatalmas füstfelhő árasztotta el. Az ellenség gyújtóbombái a szomszédos helységekből tüzeket okoztak és ezeknek a füstjét sodorta a szél a főváros felé. Olyan sűrű volt a füst, hogy a Szajna egyik partjától nem lehetett átlátni a másikra és a Concorde-tér egyik végéről nem lehetett látni a másik végét. A menekültek sűrű tömegekben özönlöttek a pályaudvarok felé. A legtöbben gyalog mentek, mert a gépkocsik nem közlekednek. Sokan gyerekkocsikat, taligákat toltak maguk előtt s azokban szállították el sebtében összezsugorított legszükségesebb dolgaikat.

Az Aisne és Marne között egészen Chateau Thierry vonaláig feladta a francia hadvezetőség s az innen visszavont csapatokat a Marnetól délre igyekszik új csatarendbe állítani.

Reimstől keletre a Suipe völgyében történik előre a németek Chalons sur Marne és Barle Duc irányában, úgy hogy ezen a vonalon már meglehetősen mélységbe ékelték be magukat a voltaképpen Maginot vonal mögé.

A nagy kérdés most az, hogy a német hadvezetőségnek sikerül-e döntő csatára kényszerítenie az ellenséget s Weygand világháborús taktikája, mely az elasztikus ellenállás elvén nyugszik, nem fogja-e a döntést késleltetni.

De az is meglehet, hogy máról-holnapra olyan diplomáciai fordulat következik be, amely fölöslegessé tesz minden további vérontást s a sokat szenvedett Európára rövidre szabja a béke váravárt hajnalát.

Párizsból jelentik: Párizs kiürítéséről az olasz lapok és a Reuter angol hírszolgálati iroda a következő részleteket közli:

A párizsi lakosság nagy tömegben való menekülése tovább folyik. A kiürítés egyre nagyobb méreteket ölt. A lakosság egyrésze gépkocsikon, de legnagyobb része kerékpáron és gyalog menekül, mert a vasuti forgalom megszűnt. Párizs lassanként elnéptelenedik. A lakosság háromnegyedrésze elmenekült. Sok áruház bezárta kapuit. A középületeket felfegyverzett őrszemek őrzik. Egyes kerületekben a gáz-, villany- és vízszolgáltatás szünetel. Kedden délután katonai hatóságok vették át a hatalmat Párizs előtt valamennyi utat eltorlaszoltak és igen sok épületet a védelemre rendeztek be. Egyes épületek valóságos erődökké alakultak át. gyorstüzelő ágyukkal és gépfegyverállásokkal.

A menekült belga kormány a szövetségesek oldalán harcol tovább is.

Párizsból jelentik: A Franciaországba menekült belga kormány kedden ülést tartott és nyilatkozatot tett közzé, mely szerint továbbharcolnak a szövetségesek oldalán a végső győzelemig. Az angol repülőgépek legutóbb Pierlot nyilatkozatát tartalmazó röpecdúlatát szórták le Belgiumban.

Spanyol jelentés szerint Pierre Cot volt francia légügyminisztert agyonlőtték

Madridból jelentik: Ideérkezett hírek szerint Pierre Cot volt francia légügyminisztert francia repülő elhurcolták párizsi lakásáról és a városon kívül agyonlőtték.

Válságosra fordult Párizs helyzete.

Rómából jelentik: A Messagero katonai szakértője szerint Párizs sorsa meg van pecsételve és a város eleste már csak rövid idő kérdése. A városi hatóságok kérték, hogy a fővárost ne alakítsák át katonailag védett helyé, nehgy Varsó sorsára jusson.

London:**Az angol alsóház ülésén Attlee őrnagy élesen támadta Olaszországot**

„Indokolatlan volt Olaszország lépése” — mondotta beszédében

Londonból jelentik: Az alsóház kedd délutáni ülésén Churchill helyett Attlee őrnagy számolt be a háborús helyzetről. Bejelentette, hogy a tervezettikos ülést elhalasztották, mert a miniszterelnök és a nemzetvédelmi miniszter minden idejét a hazai védelem kérdésének kell, hogy szentelje. Közölte ezután Olaszország hadbalépését és azt állította, hogy Olaszországnak ez a lépése indokolatlan, mert Anglia és Franciaország mindig kész volt tekintetbe venni Olaszország tényleges sérelmeit és kész volt azokat orvosolni. Attlee ezután rendkívül éles szavakkal támadta Olaszországot, majd kijelentette, hogy az olaszok eltökélt ellenállásba fognak ütközni a franciákkal és angolokkal részéről. A norvégiai eseményekre áttérve kijelentette, hogy a szövetséges haderőket a más harcterekeken megnyilvánuló ellenséges nyomás miatt voltak kénytelenek Norvégiából visszavonni.

Angol repülőkbombázták a németek közlekedő útvonalait.

Londonból jelentik: A legutóbbi 24 órában angol bombázó repülőgépek támadták az ellenség közlekedő útvonalait Rouen és a Szajna irányában. Azonkívül bombázták a

Meuse átkelő pontjait. A Franciaországban állomásozó angol vadászgépek védelmi őrzésük alkalmával öt repülőgépet lelőttek. Hét saját gép eltűnt.

Indiát is bevonták az angolok a háborúba.

Simlából jelentik: Az indiai alkirály bejelentette, hogy Ófelsége indiai kormánya hadiállapotban lévőknek tekinti magát Olaszországgal.

Elhagyta Rómát az angol és a francia nagykövetség.

Rómából jelentik: A francia és angol quirinali nagykövetségek személyzete kedden este elhagyta Rómát. Ugyanazon a vonaton utaztak el a francia és angol újságírók is.

A Négust újra elővették...**Állítólag Afrikába megy propaganda-célokra.**

Stockholmból jelentik: A Stockholms Tidningen londoni jelentése szerint angol körök azt tervezik, hogy a Négust Afrikába küldik, hogy akciót indítson olasz Kelet-Afrika ellen.

Berlin:**Angol csapatokat kerítették be a németek a tengerparton**

50 ezer francia hadifogoly egy nap alatt

Rómából jelentik: A Tribuna berlini jelentése szerint a németek Dieppe és Fécamp között elérték a tengerpartot és a Betune-nél partra tett angol csapatokat körülkerítették. Rouentól délkeletre a németek átléptek a Szajnára, Vernonnál pedig széles hídfőállást szállítottak meg. Az Oise mentén a németek elfoglalták Creil várost, mely légvonalban 35 kilométernyire van Párizstól. Chateau Thierry-nél a németek elérték a Marne-t. E hadműveletek során két teljes francia hadseregcsoporthoz megsemmisült. Dieppenél egy francia hadsereget körülfogtak. Egyedül hétfőn a németek több mint 50 ezer francia foglyot ejtettek és száznál több harckocsit pusztítottak el.

Német kézben vannak a Párizs felé vezető útvonalak.

Berlinből jelentik: Illetékes német részről közlik, hogy egyes német kötelékek már hatvan kilométerre állnak Párizstól északnyugatra és északkeletre s elvágják a főváros felé vezető utat. Reims és az Argonok között még elkésredett küzdelem folyik. Számolni kell azzal, hogy az erős német nyomás a legközelebbi napokban ezen a helyen is meghozza gyümölcsét. Ezenkívül Olaszország beavatkozása a szövetségesek ellen a szövetséges erők jelentős részét lekötötte a délfraanciaországi új arcvonalon.

Döntő fordulathoz érkezett a franciaországi nagy ütközet.

Rómától jelentik a Radio Roma külön hírszolgálat. Berlinből jelentik: A franciaországi nagy döntő ütközet letűrése elérte. A franciák kilométerenként nehezen engedik át a területet. Rouen, Vernon és Compiègne német kézben van. A harc egyes szakaszokon fitanikus méreteket öltött. Francia csapatok eltorlaszolták a Reimsba vezető utakat. A németek nyugatról és délkeletről veszik közre a várost.

Nem hivatalos közlés szerint francia részről az ütközetnek eddig 100 ezer halott áldozata van. 80 ezer francia hadifogságba esett. Német részről is súlyos veszteségekkel kell számolni. A németek hadiszákmánya óriási. A Német Távírási Iroda katonai szakértője szerint a

francia visszavonulás általános jellege döntő kihatással lesz az egész ütközetre. A nagy taktikai eredmények kibontakozása most már rövidesen várható.

Német gyorsnászádok támadása keleti brit partok ellen.

Berlinből jelentik: Illetékes német körök kijelentése szerint azok a német gyorsnászádok,

Róma:**Az olaszok még nem kezdtek nagyobb hadműveleteket Máltát több ízben bombázták**

Londonból jelentik: Kedden kora reggel óta az olasz repülőgépek több támadást intéztek Málta ellen. Az okozott kár — az angol jelentés szerint — csekély és emberéletben is kevés kár esett.

Durbanból (Dél-Afrika) jelentik: A nyolcezer tonnás *Gerusalemme* és 7500 tonnás *Timato* olasz hajókat legénysége a kikötő elhagyása után elsüllyesztette.

Biztos győzelemről ír az olasz sajtó.

Rómából jelentik: A *Popolo d'Italia* a háborút új római-pun háborúnak nevezi, amelyet az olasz birodalom megszilárdítása érdekében végig kell harcolni.

— Igaz ügyért harcolunk — írja a lap. — Az eljövendő új világ, bár nem lesz az utópistáktól elképzelt paradicsom, de meg fogunk szabadulni a plutokrata-demokráciák hűbériségétől.

Rómából jelentik: *Ansaldó* a *Telegrafo*-ban azt írja, hogy a háború kimenetele tekintetében nincs kétség. Olaszország győzni fog, győznie kell, mert számára nincs más megoldás, nincs más út a jövő felé.

Olaszország maga választotta beavatkozása időpontját.

Rómából jelentik: A Stefani diplomáciai szerkesztője az olasz döntéssel foglalkozva ezeket írja: — Róma teljesen szabadon hozta elhatározá-

Kállay Miklós:**Báthory István**

Balanyi György bevezető tanulmányával, térképpel, műmellékletekkel. — Ara fűzve 274 Lel, kötve 366 Lel.

Báthory István életének megoldására csak Kállay Miklós vállalkozhatott, ki Jókaira emlékeztető gazdasági aradásu fantáziájával hiánytalanul átéli Báthory gazdag és szővevényes életének minden meglepő, új fordulatát. Olyan történelmi film pereg le előttünk, melynek minden jelenete új értékkel és felismeréssel gazdagítja a mai nemzetek életét.

Dante kiadás.

amelyek támadást intéztek a keleti brit partok ellen, súlyos éjszakai harcra keveredtek angol torpedórombolókkal. A német nászádok a támadás lezajlása után teljes számban visszatértek kiinduló helyeikre.

Angol repülőgéptámadás egy norvégiai német repülőter ellen.

Londonból jelentik: Az angol légügyi minisztérium jelentése szerint az angol repülőket kedden megtámadták a trondheimi kikötőben lévő német hadihajókat. A jelentés szerint két ellenséges cirkáló találat ért. Több bomba esett a hajók közé. Az angol repülőgépeket ellenséges vadászgépek támadták meg. Két angol gép nem tért vissza.

Bombákat dobtak le Svájcban ismeretlen nemzetiségű repülőgépek.

Bernből jelentik: (Stefani) A svájci vezérkar közli: Szerdán hajnalban a genfi-tó vidékén határsértés történt. Idegen repülőgépek szálltak el a vidék felett és bombákat dobtak le. Genfre öt bomba esett. Egy katona és egy asszony életét vesztette. 12 sebesültet kórházba szállítottak. A bombák repeszdarabjait műszaki szakértők vizsgálják meg, hogy kiderítsék a repülőgépek nemzetiségét.

Genfből jelentik: (M. T. I.) A bombatámadás éjszaka fél 2 óraker történt. A bombák Genf Ca-voze nevű külvárosára hullottak. A repülőgépek az Arve felett elvezető útát vették célba. Több más útvonalra is bomba esett. Fél 4 óraker Genfben ismét légi riadót jeleztek.

sát. Ezt a tényt a német sajtó is kiemeli. Németország sohasem kérte, vagy sürgette az olasz beavatkozást. Olaszország maga választotta meg a beavatkozás időpontját. A nyugati háború eseményei semmiképpen sem voltak befolyással azokra a katonai előkészületekre, amelyeket Franciaország és Anglia már a háború kezdete óta Olaszországgal szemben megtett. Figyelembe kell venni azt is, hogy a francia mozgósítás hatalmas méretű volt. Ez a következő erőket ölelte fel: 55 hazai hadosztályt, 35 északafrikai, 8 gépesített, 7 hegyi, 5 könnyű gépesített, 4 lovas, 3-4 páncélos és 20 erőd-hadosztályt.

A diplomáciai szerkesztő így fejezte be fejtegetését: — Ha a német hadak előrehaladnak, elnyomulásuk kemény hódítás és az igen nagy jelentőségű.

Ankara:**A török állásfoglalás még nem alakult ki**

Ankarából jelentik: A török állásfoglalásról nem várható hivatalos kijelentés, míg a kormány át nem tanulmányozza az új helyzetet. Az is kétségtelen, hogy török részről előbb megbeszélést folytatnak az angol-francia-török egyezmény másik két aláíró hatalmával, ha a földközi-tengeri helyzet minden bizonyos rövid időn belül kikristályosodik.

Washington:

Régi puskát és ágyut árul az Egyesült Államok

Washingtonból jelentik: A Reuter-jelentése szerint a szenátus 67 szavazattal 18 ellenében magáévá tette Rooseveltnek azt a kívánságát, hogy a hadsereget hatalmazza fel bizonyos régebbi puskák és ágyuk árubocsátását a szövetségesek érdekében.

Ötvenmillió dollár a Vöröskereszt segélyező céljaira.

Washingtonból jelentik: Roosevelt elnök a kongresszushoz levelet intézett és abban 50 millió dollár megszavazását kérte az európai menekülteket segélyező Vöröskeresztnek.

A Washington gőzöst ismeretlen nemzetiségű tengeralattjáró állította meg.

Washingtonból jelentik: A külügyminisztérium szerint a Washington gőzöst, melynek fedélzetén amerikaiak térnek vissza Európából Amerikába, ismeretlen nemzetiségű tengeralattjáró feltartóztatta. Megparancsolta az utasoknak, hogy hagyják el a hajót. Később azonban megengedte, hogy útjukat folytassák.

A teljes felkészüléshez Amerikának három évre van szüksége.

Csikágóból jelentik: (Associated Press.) Kelly,

Budapest:

Hitlert és Mussolinit ünnepelte a magyar képviselőház

Élénk tevékenység a magyar kormánypartban

Budapestről jelentik: Kormánykörökben kedden nagy élénkség uralkodott. Teleki miniszterelnök több órát töltött a parlamentben és megbeszélést folytatott Tasnády-Nagy Andrással, a MÉP elnökével s Kélcsey Istvánnal, a kormánypart elnökével. A megbeszélések után a MÉP pártvezetősége megbeszélésekre ült össze. A pártvezetőség ülésén megvitatták az általános belpolitikai helyzetet és a párt nyári akció-programját. Ezután Teleki miniszterelnök Keresztes-Fischer belügyminiszterrel tanácskozott. A megbeszélésbe később bevonták Zsindely Ferenc miniszterelnökségi államtitkárt is. Végül Teleki miniszterelnök hosszabb megbeszélést folytatott az általános külpolitikai helyzetről Csáky külügyminiszterrel.

A képviselőház kedd délutáni ülésén, a 36-os bizottság működésének meghosszabbítására vonatkozó javaslat tárgyalása során a vezérnökök — közöttük Matolcsy Mátyás, — méltatták a német győzelmeket és Olaszországnak a háborúba való belépését. A képviselők helyükről felállva, lelkesen éljenztek Hitlert, Mussolinit és Magyarország kormányzóját.

Rómában jó hatást tett a magyar képviselőház tüntetése a tengelyhatalmak mellett.

Rómából jelentik: Az olasz fővárosban jóleső érzéssel vettek tudomást arról a baráti tüntetésről, amely a magyar képviselőház ülésén az olasz és általában a tengelypolitika mellett megnyilvánult. Az olasz lapok részletesen beszámolnak a képviselőház üléséről és hangoztatják, hogy a magyar képviselők magatartásában kifejezésre jutott Magyarország őszinte megértése és együttérzése Olaszországgal és a tengelyhatalmakkal.

Hatvanezer magyar család szeretete fojadják a német hadiárványokat.

Budapestről jelentik: Kedden megalakult a német hadiárványok Magyarországon nyaraltató akció végrehajtó bizottsága. Kiss Ernő ny. főszolgabíró, a bizottság elnöke beszámolt arról, hogy eddig több mint hatvanezren válaszoltak a felhívásra és jelentették be, hogy hajlandók egy-két árvaát egy-egy hónapra vendégül látni a nyárra.

Kánya Kálmán volt külügyminiszter cikkt írt Olaszország hadbalépéséről.

Budapestről jelentik: Kánya Kálmán volt magyar külügyminiszter Olaszország hadbalépése alkalmából a „Corriere della Sera” budapesti tudósítójának nyilatkozatot adott.

— Nyilvánvaló — mondotta a többi között, — hogy Benito Mussolini nem akarta a háborút. Most, hogy elvetette a kockát, Olaszország a béke megmentésére irányuló sorozatos kísérletei

az amerikai tüzharcosok szövetségének elnöke rádióbeszédet mondott. Beszédében hiábavalónak mondotta az amerikai beavatkozásról való vitákat és tárgyalásokat, amíg az Egyesült Államok arra sincs kielégítő folszerelve, hogy a Monroe-elv elgondolásait megvédje. Amerikának legalább három évre van szüksége, hogy erejét tökéletesen éreztetni tudja.

Roosevelt mozgósíthatja a Nemzeti Gárdát.

Washingtonból jelentik: (Associated Press.) A washingtoni képviselőház hadügyi bizottsága azonnali hatállyal felhatalmazást adott Roosevelt elnöknek, hogy hirtelen szükség esetén mozgósíthassa a Nemzeti Gárdát. Az elnök ezt a felhatalmazást érvényesítheti a Kongresszus legközelebbi összehívásáig. Az amerikai alkotmány értelmében a Nemzeti Gárdát csak abban az esetben lehet mozgósítani, ha Amerika veszélyben van.

Ujabb amerikai hadianyag a szövetségesek számára.

Newyorkból jelentik: Az United States Steel Corporation hírül adja, hogy a vállalat és hadügyminisztérium között létesült egyezség alapján a szövetségesek még több gyalogsági lőszer, hadianyagot és tüzrégi lőszer kapnak és ennek értéke majdnem 38 millió dollárt tesz ki.

zött, hogy cselekedetekkel is bebizonyítsa megértését Magyarország iránt.

Betiltották a nemzetközi nagytőke magyarországi szócsovéit.

Budapestről jelentik: A belügyminiszter a Magyar Nemzet című lapot, a nemzetközi nagytőke magyarországi szócsovéit, az ország védett érdekeit veszélyeztető magatartása miatt 15 napi időtartamra június 26-ig betiltotta.

Madrid:

Spanyolország „nem-hadviselő hatalom” — írja az Arriba

Madridból jelentik: Az Arriba című spanyol lap Spanyolország magatartását az európai háború új szakaszában első ízben nevezi „egy nemhadviselő hatalom magatartásának.”

— Spanyolország — írja a lap — tisztelheti a nyugati hatalmakat, de nem rejtheti el rokonszenvét a két nagy baráti állam iránt, amelyek segítettek őt nagy belső harcában a most terdrekényszerítik az ország egykori ellenfeleit, melyek minden eszközzel az igazi Spanyolország ellen dolgoztak.

Spanyolországban egyébként kedden is voltak tüntetések, amelyek során „Gibraltár spanyol” felkiáltások hangzottak el.

Madridból jelentik: Madridban kedden 800 spanyol diák a német és olasz nagykövetség elé vonult és lelkes tüntetést rendezett a két ország mellett.

Madridból jelentik: Niccolò Franco, a spanyol államfő fivére, aki Spanyolországot Lisszabonban képviseli, kedden Madridba érkezett. A Német Távíráti Iroda madridi jelentése szerint Niccolò Franco madridi tartózkodása alatt politikai megbeszélést folytat illetékes spanyol tényezőkkel.

Nem érkeznek francia újságok Spanyolországba.

Madridból jelentik: Kedden első ízben történt meg, hogy nem szállítottak francia lapokat Spanyolországba.

Megélénkült az olasz haditevékenység

Az olasz főhadiszállás első jelentése

Rómából jelentik: Radio Roma hírszolgálat: Az olasz főhadiszállás jelenti: Június 10-én éjjel 12 órakor haderőnknek a hadszíntéren való elhelyezése és elrendezése befejeződött. A csapatok mindenütt elfoglalták a kijelölt szakaszokat. Légi haderőnk a kora hajnali órákban több ízben sikeres bombatámadásokat intézett Málta szigete ellen. Gépeink azután visszatértek bázisaikhoz. Felderítő gépeink Észak-Afrika partjain több ellenséges katonai pontot látogattak meg.

Angol gépek Cyrenaika határánál be akartak törni olasz területre. A kísérlet sikertelen volt. Két angol gépet lelőttünk.

Rómában először volt légi riadó.

Rómából jelentik: Róma szerdára virradó éjszaka 1 órakor átesett az első légi riadón. A szirénák hangjára a részleges előttétítést teljes előttétítés váltotta fel. A riadó kevéssel hajnali fél 3 órakor ért véget. A légvédelmi alakulatok megjelentek a utcákon, de a légvédelmi ütegek nem szólaltak meg. A város felett nem észleltek légi tevékenységet.

Az olasz trónörökös szövege katonáihoz.

Rómából jelentik: A piemonti herceg, mint az olasz gyalogos hadosztályok főfelügyelője, a következő szöveget intézte az olasz gyalogos haderőhöz:

— Gyalogos olasz katonák! Az ünnepélyes óra most eljött. Rendíthetetlen hittel és a győzelembe vetett bizalommal meneteltek most a biztos győzelem felé. Olaszország jövője most reátok van bízva. Tartsatok ki és győzzetek. Eljen a király! Eljen a Duce!

Olasz tengeralattjáró francia csapatszallító hajót tett ártalmatlanná.

Madridból jelentik: Egy francia csapatszallító hajót egy olasz tengeralattjáró üldözöbe vett, mire az Alicante kikötőben keresett menedéket. A fran-

cia hajó hétszáz szenegál katonát szállított és Oranból Marseille felé volt útbán. A hajót és a csapatokat a spanyol hatóságok internálták.

Beszüntették a hadbanálló felek pénzürtékének jegyzését az olasz tőzsdéken.

Rómából jelentik: Az olasz tőzsdén beszüntették az angol font, a francia frank és a kanadai dollár árfolyamának jegyzését. Ezen túl hivatalosan csak azoknak az országoknak pénzeről adnak árjegyzést, amelyek kívül állnak a háborús veszélyen.

Nyolcszor bombázták az olasz repülőket Máltán.

Máltából jelentik: A Reuter-jelentése szerint kedden hetedszer és nyolcszor is támadást intéztek Málta ellen az ellenséges repülő. A nyolcadik támadáskor nehéz bombákat dobáltak le. Az egész szigeten hallani lehetett a bombák robbanását és a légháritó ütegek dörgését.

Angol repülő-támadás az afrikai olasz birtokok ellen.

Kairóból jelentik: (Reuter): Az egyiptomi angol légi haderő főparancsnoksága közli:

— Az angol légi haderő bombavető gépei légitámadást intéztek a libiai olasz repülő-támaszpontok ellen. A hirtelen angol légi támadás sikeres volt és jelentős károkat okozott a repülőtereken a hangárokból és raktárakból. Egyes angol repülőgépek Abessziniát átrepülve légi támadást intéztek az olasz keletafrikai területen lévő repülőterek, hadianyag-gyárak és hangárok ellen. Ez a támadás is sikerrel járt. A repülő robbanásokat figyeltek meg. A bombák több földön lévő repülőgépet elpusztítottak. E hadműveletek során három angol gép veszett el.

A „Curentul” nagy feltűnést keltő cikke a nemzetközi helyzet alakulásáról

Pamfil Seicaru a „Curentul” június 13-iki számában a következőket írja: „Norvégia megszüntette a harcot, — Olaszország most kezd” címmel:

Norvégia nem harcol tovább, mert egyedül maradt a roppant német erővel szemben.

A francia-angol expedíciós csapatok visszavonásának az a magyarázata, hogy a rettenetes német nyomással szemben Franciaország és Anglia kénytelenek otthon összpontosítani minden erejüket.

Nem lehet bírálat tárgyává tenni a létfennmaradási ösztön megnyilatkozását. A fenyegetettség tulságosan súlyos méreteket öltött; már kirajzolódik a komor végkifejlet körvonalai; minden erő-szétszórás megbocsáthatatlan hibának tűnik fel az ország katonai védelme szükségességének szemszögéből.

Viszont megingathatatlan erővel marad meg a felelősség, amit a szövetségesek magukra vállaltak, mikor mindenféle garanciákat ajánlottak.

Hiszen Norvégia igen jó viszonyban volt Németországgal; élénk kereskedelmi forgalom bonyolódott le a két ország között. És egyszerre Anglia úgy találta, hogy Norvégia megszegi a szigorú semlegesség kötelezettségeit és megkönnyíti Németországnak a tengerzárakat kikerülését. És hogy lehetővé tegye Norvégia számára a Németországgal való szembeszállást, Anglia a legerőteljesebb garanciákat kínálta fel neki. A legbiztosabb eszköznek mutatkozott Norvégia arra, hogy hatályos harcponalat nyújtson, de mielőtt még a garanciák megmozdultak volna, Németország csodálatos gyorsasággal, félelmetes megszervezettséggel és hallatlan erővel megszállta Norvégiát.

Az események még annyira frissen élnek emlékezetünkben, hogy szükségtelen azokat felsorolni. De rá kell mutatni arra a felelősségre, amelyet a szövetségesek vállaltak akkor, amikor belesodorták Norvégiát a háboruba, holott tudhatták, hogy segélynyújtási lehetőségeik korlátozottak.

De tegyük fel, hogy a szövetségesek nem ismerték a német erő félelmetes nagyságát. Tegyük fel, hogy jóhiszeműen jártak el, mikor „urbi et orbi” garanciákat ajánlottak, mikor védőszárnnyakat kínáltak fel minden fenyegetett vagy állítólag fenyegetett országnak. De mégis egészében megmarad a felelősségük azért, hogy garanciákat ajánlottak fel, amelyeket — mint ezt az események drámai módon tették nyilvánvalóvá — nem tudtak valóra váltani.

Európa egyetlen népe se lehet vétkes amiatt, hogy a szövetségeseknek nem voltak meg a kellő értesüléseik. Annál kevésbé Norvégia, amely egyszer s mindenkorra veszélyen kívül érezhette

magát, olyannyira, hogy alig szentelt figyelmet a háborus készülődésnek.

Erthető dolog, hogy a szövetségesek visszavonták csapataikat Norvégiából és saját letíport, vagy súlyosan veszélyeztetett határaik védelmére összpontosították azokat. De visszavonulásuk után egy háborútól elpusztított ország marad, amely most már csak a győztes nagylelkűségétől várhat kevésbé rideg elbánást.

Nyilvánvaló, hogy Norvégia a felajánlott és elfogadott garanciák nélkül nem keveredett volna bele a háboruba és ma is folytathatná békés életét éppugy, mint Svédország.

De felmerül egy tragikus kérdés, amely ma foglalkoztatja mindazokat az aggó népeket, amelyeknek oly nagylelkűen ajánlottak fel garanciákat: vajjon ezek a garanciák — minden kis- és középnagy népek nyújtott biztosítékok — valóban a gyöngék védelmének megfontolásából fakadtak-e vagy inkább abból a szándékból, hogy a gyöngéket a német erők elvonásának területéről használják fel, hogy ezáltal a híres villámháboru minél több arcvonalon folyjon és lassabbodjék üteme?

Tisztán a szövetségesek katonai szempontjából kétségtelenül könnyebb helyzetet teremthetett ez a terv Anglia és Franciaország részére. De a biztosítékok elfogadói, a garanciák elbűvöltjei számára ott áll Lengyelország, Norvégia, Hollandia és Belgium példája, a komor elgondolkodás anyagaként.

Es mialatt Norvégia megszüntette a harcot — Olaszország elkezdte. Ez szeptember elseje óta a legjelentősebb politikai tény. És ami még ennél is több: katonai szempontból elhatározó tény.

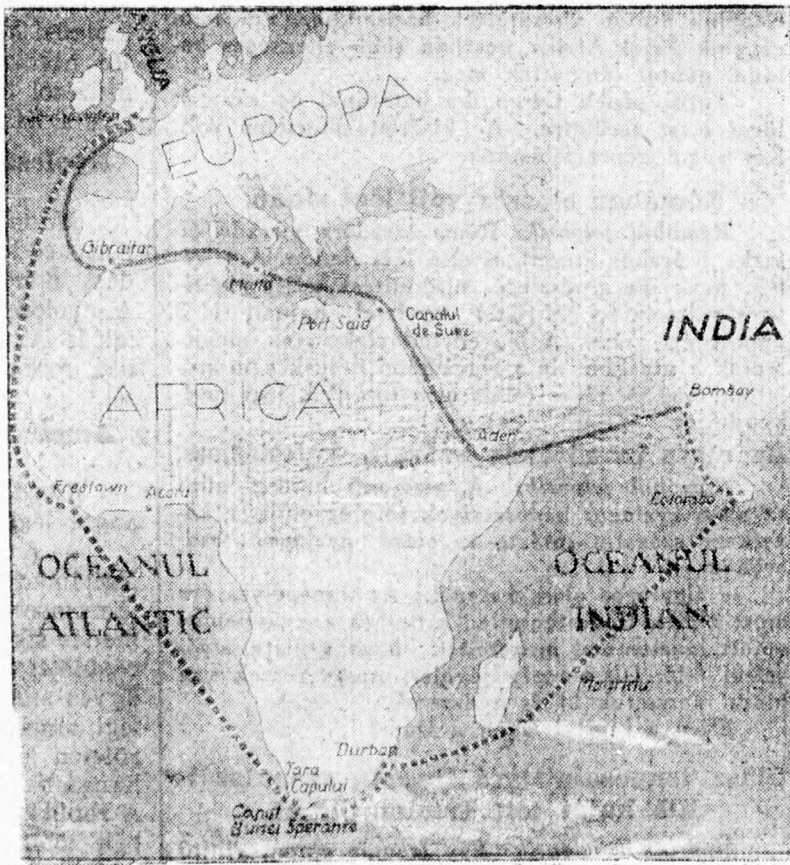
Olaszország beavatkozása rávilágít a háboru mély értelmére: új politikai rangfokozat kialakulásának harca ez Európában. Európa új elrendezésének harca ez. Forradalmat élünk át, amely hivatott arra, hogy a népek életének belső és nemzetközi elhelyezkedésüknek új arculatot kölcsönözzön. Nem a határok harca, ahogy a felelőteljes értelmezők elhírtelenkedve hihetnék. A plutokráciáká változott demokráciák felszámolásának harca ez; a nemzeti és egyéni értékek táblázatának megváltoztatására hivatott nagy küzdelem.

A proletár osztályokhoz a proletár nemzetek állanak közel. A történelmi címek és rangok most hirtelen felülvizsgálásnak esnek alá. Ez a háboru fel akarja számolni Cromwel és Robespierre Európáját, hogy a világ új eszmei térképét rajzolja meg.

Elemi okosság követeli meg, hogy ebben a küzdelemben megmaradjunk a román érdekek szolgálatának vonalán. Akik másfelé fordítják tekintetüket, a hazaárulás büntetést követik el.

A Szezei-csatorna jelentősége

Az olasz beavatkozás egyik fő-akának lehet tekinteni a Szezei-csatornát. A csatorna, mint ismeretes, 1869-ben épült Lesseps Ferdinánd vezetésével. Azóta valamennyi Európából induló távolkeletre tartó hajó ezt az utat használja. A csatorna építése előtt a hajók Afrika megkerülésével a Jóréménység-fok előtt haladtak el. A Szezei-csatorna jóval megrövidítette ezt az utat, mert például Angliából kiindulva a Jóréménység-fok felé 26 napig, míg Szezeen keresztül mindössze 15 napig tart a hajó útja. A csatorna részvényei azonban nagy százalékban angol kézen vannak és az áthaladó másnemzetiségű hajóknak magas díjat kell fizetni. Szemléltető térképünk után teljesen föl lehet mérni a csatorna óriási jelentőségét.

A jó diák vizsga-ajándéka:
Torpedo-Mönus kerékpár
BAZILLI-DEAK
Oradea, Dr. Aurel Lazar u. 1 Telefon: 35-36

Brazília semlegességéről és az új világ kialakulásáról beszélt Vargas elnök

Rio de Janeiróból jelenti a Radio Roma külön hírszolgálat: Vargas köztársasági elnök átnyújtotta a parlamentnek Brazília teljes semlegességére vonatkozó határozatát. Vargas elnök azután hosszabb beszédben ismertette a nemzetközi helyzetet. Szerinte az emberiség történelme döntő fordulóponthoz érkezett. Régi formulák és babonák vannak letűnőben. Új kor következik. Ebben a korban sem a demokráciának, sem a liberálisizmusnak, sem a túlhajtott individualizmusnak nem lesz helye. A jövő alakulását a társadalmi igazságosság határozza meg.

Egy magyarországi gimnáziumi tanár föltalálta a tökéletes hangszórót

Budapestről jelenti: Liszinski Ferenc gimnáziumi tanár föltalálta a tökéletes rádióhangszórót. Az új rendszerű hangszóró permanens mágnissel működik a dinamika elvei szerint, de eltérő megoldások alapján, úgyhogy a beszéd egyéni hangjait, színezését és a leghalibb hangokat is teljesen tökéletesen közzéadja, illetve adja vissza. A rádió életében korszerűsítő jelentőséggel bíró találmány nagyban gyártását rövidesen meg is kezdik.

A német tejgazdaság háborús szervezése

Berlin, június 10.

A német tejgazdaság és piac újraszervezése révén sikerült az utóbbi öt év átlag termését jóval túlhaladni. A régi Birodalom ivó-tej szükségletét már teljes egészében a saját termeléséből lehet fedezni. Csak a vaj és sajt készítéséhez volt még szükség jelentéktelen behozatalra, melyet nem is lehet összehasonlítani a belföldi termeléssel. Ausztria és a Szudeta vidék elfoglalásával az egész Birodalom tejellátása megjavult, mivel mindkét terület nagy tejtermelő vidékekkel rendelkezik.

Ilyen körülmények között a háboru kitörése nem állította a német gazdaság e részét új megoldandó problémák elé. Egyetlen feladat volt, hogy az utolsó csepp tejet is felhasználják és hogy a termelés a fogyasztással összhangban legyen. Ezt a célt szolgálják a feldolgozó központi vállalatok, tejcsernokok, melyek teljesen garantálni tudják a fogyasztás akadálytalan kielégítését. Így a német tejgazdaság teljesen alkalmazkodhatott a háborus körülményekhez. Már 1939 októberében — tehát a bevezetett újításokat következő hónapban — a szállított tej mennyiség 13 százalékkal meghaladta a megelőző év illető hónapjának eredményét, míg a tejfogyasztás, amely addig a termelés egyharmadát tette ki, 46 százalékkal esett alá. Ezzel ellentétben a lefőlözött tejnek forgalma — mely a nagy tömegeknél bizonyos előítéletek folytán meglehetősen csekély volt addig — hatalmasan növekedett, úgy, hogy az 1938 októberi fogyasztást 21 százalékkal haladta meg.

A megnövekedett friss tejszállítások, valamint a sajt készítésnél és tejfogyasztásnál megtakarított zsiradék lehetővé tették a vaj-termelésnek 44 százalékkal való emelését, az 1938 évi termeléssel szemben. Ily módon az eddigi fennálló vajhiányt fedeztetnek tekinthetjük, mivel jelenlegi termeléssel az eddigi a parasztoktól beszerzett és a külföldről behozott mennyiségek teljesen kompenzálódnak. Így például a múlt év októberi egész vajtermelés sokkal nagyobb volt, mint az 1935 évi októberi vajtermelés. (Z. I.)

A rádió összeköti az arcvonalat a szülőfölddel

(K. K.) A német rádió minden éjjel 1 és 2 óra között ugynevezett „bajtársi szolgálatot” közvetít. Ennek az a célja, hogy a szülőföld és az arcvonal között fenntartsa a kapcsolatot. A közvetítés alkalmával a rádióállomások a harcúterén lévő katonák vagy azok hozzátartozóinak kívánságát közvetítik, címeiket vagy fontos időpontokat, családi eseményeket adnak le. Minden német csapattestnél külön rádiós szolgálatot teljesít egy katona, aki ezeket a híreket felveszi és amennyiben egy, a csapattestéhez tartozó katonabajtársát illeti, ennek tudomására hozza a katona kívánságát, amelyet azonnal tudomására hozza a hozzátartozóknak. Sokszor fontos üzleti kérdésekben is közvetítenek, az otthon lévő asszony vezeti az üzletét, a férj távol van, az asszonynak egy fontos ügyben döntenie kell, nem meri magától megtenni, a rádióállomáshoz fordul és kikéri harcoló férjének tanácsát.

Egy másik eset. Néhány katona a harcúterén egy régi gramofont és három lemezt talált, ezeket azonnal rendelkezésre állította a rádiós szolgálatnak, hasonló módon mások is jelentkeztek és nemsokára egész hanglemezhégyek gyűltek össze, amelyeket azután szétszórtak olyan bunkerek legénysége vagy csapatai között, amelyeknek volt gramofonjuk, de nem voltak elég lemezei. Egy bunker legénysége a rádió útján egy villamos tűzhelyet kért, nemsokára megkapta és most a hátulról hidegen érkező élelműket felmelegíthetik; egy nagy villamos gyárnak üzemvezetője tudomást szerzett erről a kívánságról és azonnal teljesítette a katonák kérését.

A jugoszláv szenátus elnöke Aradon

Korosec Antal dr érdekes nyilatkozatot tett romániai tanulmányutjáról

Aradról jelentik: Két napon át előkelő külföldi vendég tartózkodott Aradon Temesvári autóval Aradra érkezett Korosec Anton dr, a jugoszláv szenátus elnöke, volt miniszter, aki két napig Aradon tartózkodott, majd folytatta útját Bucuresti felé. A jugoszláviai államférfi titkára, Hinkó Samec dr és Popovici Virgil ezredes, temesvágyi prefektus társaságában érkezett Aradra. Korosec dr eredeti terv szerint nem érintette volna utjában Aradot, de mivel a temesvár—bucurestii gyorsvonat járatai az áradások miatt szünetelnek, auton Temesvárról Aradja jött és innen utazott tovább Bucurestibe.

Aradon a jugoszláv szenátus elnökét Ionescu Iuliu dr megyei prefektus, Vlad Alexandru tábornok, polgármester, Radu Cornel dr, a NUA arad megyei tagozatának elnöke, valamint lovag Reou Ilie dr rendőrvezető fogadták. Korosec Anton dr a Központi Szállodában bérelt lakosztályt. Ehéden az aradi hatósági vezetők vendége volt, a délutáni

Politikamentes beszélgetés Korosec-el

Tudósítónk vasárnap délután felkereste a Központi Szállodában Korosec Anton dr-t. Hinkó Samec dr, a szenátusi elnök titkára mosolyogva közölte, hogy Korosec dr magánemberként érkezett Aradra és mint ilyen újságírókat nem fogad, interjút nem ad, így tehát kevés remény van arra, hogy nyilatkozzék.

— Ennek ellenére — mondotta Hinkó Samec dr — természetesen közlöm kívánságát a kegyelmes urral...

Néhány pillanat múlva megjelent a hallban a titkár és sajnálattal közölte, hogy Korosec dr eredeti szándékának megfelelően nem óhajt a sajtónak politikai jellegű nyilatkozatot adni.

Amikor Hinkó Samec dr előtt azt hangsúlyoztuk, hogy politikától független, rövid beszélgetést kívánunk folytatni Korosec dr-al, a jugoszláviai államférfi titkára ezt válaszolta:

órakban Mageriu Andrei dr orthodox püspököt látogatta meg, majd pedig Aradhegyaljáró utazott, ahol a híres mènesi vincellér-iskolát kereste fel. Utjára dr Ionescu Iuliu prefektus, Vlad Alexandru tábornok, polgármester, lovag dr Reou Ilie rendőrvezető, dr Radu Cornel, Popovici Viorel ezredes, Hinkó Samec dr és Miclea Simion kísérték el. Este a mènesi vincellér-iskola adott a vendégek tiszteletére vacsorát. Az előkelő vendég már megérkezésekor hangsúlyozta, hogy magánemberként érkezett.

Korosec Anton dr aradi tartózkodása során megtekintette a különböző hitfelekezetek templomait, a Kulturpalotát, sétát tett a Maros-partján és megjelent a vasárnap megrendezett repülőnapon is.

Társaságában ez alkalommal Vlad Alexandru tábornok, polgármester, Beian Romulus dr alpolgármester, Hinkó Samec dr és Dabiciu Ioachim voltak.

— Még egy kísérletet teszek és tolmácsolom ezt a kívánságot is...

Ez a másodszori bejelentés azután eredménytelen is járt és csakhamar magas, őszes haja, szemüveges férfi jelent meg a szálloda lépcsőjén: Korosec Anton dr, aki ezzel kezdte a beszélgetést:

— Tehát kezdjük meg a rövid interjút...

A szálloda halljában levő asztalnál foglaltunk helyet. Az első kérdésben a jugoszláv szenátusi elnök romániai látogatásának célja iránt érdeklődtünk. A titokzatos, sokat sejtető mosoly, amelylyel politikusként ilyen jellegű nyilatkozataikat rendszerint kísérik szokták, ezuttal elmaradt. Korosec dr közvetlen egyszerűséggel felelt:

— Látogatásomnak az a célja, hogy azokat a kapcsolatokat, amelyek romániai politikai ismerőseimhez fűznek, megszilárdítsam és tovább ápoljam. A most lefolytatandó

83x

hamistották az Aspirint és kísérelték meg, hogy a hamisítványokat valódi Aspirin-ként árulják. Ebből is látható, hogy az Aspirin milyen tekintélynek örvend. Pedig misem egyszerűbb, minthogy a valódi Aspirint megkülönböztessük a hamisítványtól: a valódi Aspirin tablettán rajta van a Bayer-kereszt. Nincsen Aspirin Bayer-kereszt nélkül. Ha egészsége forog kockán, csak bevált szert szabad használnia

ASPIRIN
TABLETTA
a megbízható » Bayer « készítmény

megbeszélések során kicseréljük gondolatainkat és véleményünket a jelenlegi helyzetről.

Pillanatnyi szünet után Korosec dr így folytatta:

— Ez volt tehát az első kérdés. Hányra kell még válaszolnom? — kérdezte mosolyogva.

— Még két kérdést szeretnék előterjeszteni. Az elterjedt hírek szerint a látogatásnak egyik célja a „Strajer“-intézmény tanulmányozása. Mennyiben fedik ezek a hírek a tényeket?

— Romániai tartózkodásom alatt — hangzott a válasz — tanulmányozni fogom mindazokat az intézményeket, amelyek a román nemzet konszolidálásához hozzájárultak.

— Tekintettel arra, hogy véleményem szerint ezek közé tartozik a „Strajer“-intézmény is, az illetékes tényezőktől tájékoztatást kérek ennek az intézménynek munkamódszeréről és célkitűzéseiről. Hasonló egységes irányítású ifjúsági szervezet Jugoszláviában nem létezik. — A következő kérdés?

— A sajtó az utóbbi időben többször foglalkozott azzal, hogy a jugoszláviai magyar kisebbség tevékenyebb módon kapcsolódik be az ottani törvényhozás munkájába.

— A törvényhozással kapcsolatban jelenleg az a helyzet, hogy a képviselőház fel van oszlatva, az új választásokra pedig még nem került sor. A parlament munkája tehát szünetel. Egyelőre tehát, éppen erre a szünetre tekintettel a kérdésre érdemleges válasz nem adható.

A rövid interjút Korosec dr azzal fejezte be, hogy Aradon rendkívül jól érezte magát, a város tetszett neki és különösen a Kulturpalota írtékészéptára gyakorolt rá mély benyomást.

A jugoszláv szenátusi elnök — mint már említettük — az esti gyorsvonattal Bucuresti felé utazott tovább. Vasárnap egyébként Aradra érkezett Ionitiu szenátor, C. Argetoianu, a szenátus elnökének megbízottja, aki bucarestii útjára elkísérte Korosec dr-t és titkárát.

Schmidt Béla dr:

Tükör előtt

Tükröt tart ez a könyv a mai női lélek elé. Csillogó, homálytalan, derűs tükröt. Ha mégis torzot mutat néha, akkor nem a tükör hibás: torz lélek áll előtte. Leányok, nézzetek bele ebbe a tükörbe! Ismerjétek meg magatokat benne!

Ara: 142 lei és portó.

A Földközi-tenger jelentős kikötői: MARSEILLE

Olaszország megüzente a háborút Angliának és Franciaországnak és ezzel az európai háború új szakaszához érkezett. A Földközi-tenger jelentősége megnőtt és azok a kikötővárosok, amelyek a Földközi-tenger partján vannak, egyszerre a háború célpontjává lehetnek. Elsősorban áll ez a franciaországi Marseillere, amely már a múltban is, nem egy véres harc színhelye volt.

Marseillet, a franciák hatalmas kikötővárosát még azok is jól ismerhetik, akik sohase jártak ott, hiszen filmek, fényképek sokasága mellett egész sor utleírás és regény foglalkozik főként a polgári fantáziát izgató matróznegyedével. Marseille azonban nemcsak a matrózkocsmák és bűzös teherhajók kikötők városa, de Európa egyik legnagyobb és legélénkebb forgalmú kereskedelmi gőpontja is, amely a történelem folyamán nem egyszer volt véres esemény, háború, elemicsapás, járványok színhelye. Valamikor virágzó görög gyarmat volt s a rómaiak is erre hatoltak be Délgalliába. Julius Caesar és Pompejus közötti háborúban Pompejus partján volt s nem kevesebb, mint *negyvenkilenc kemény ostromot állt ki*. A kereszténység Marseillet át terjedt el Délgalliában s ma is a legkötőlikusabb francia tartományi székhelyek egyike.

Történelmének magyar vonatkozása is van, amennyiben 1717 szeptember 14-én Marseille kikötőjében szállt hajóra II. Rákóczi Ferenc és onnan vitorlázott titokban Törökországba.

1720. és 1721-ben a pestis pusztítását kellett a kikötőváros lakóinak végigszenvedni s a rettenetes járvány Marseille lakosságának csaknem a felét elragadta.

Rohamos fejlődése a XVIII. század végén kezdődött, de igen sok pompás épület, sőt egész városnegyedek is emelkedtek a múlt század derekán amikor a tengeri hajózás fellendülésével az afrikai gyarmatok, India, Kína és Japán felé az európai ipar és kereskedelem áruinak nagyrészt a marseillei kikötőn át kezdték szállítani. Gyárak, malmok, raktárak sokasága emelkedett s ma valószínűleg amerikai temető uralkodik a nagy francia kikötővárosban. A XVII. és XVIII. században híres volt faience gyártása, amelyben főleg Jos Carp. Robeti munkái voltak kiválóak és értékesek.

Kevés régi épülete között legértékesebb a keresztényiség első századaiból való St. Victoire kolostor, amely alatt terjedelmes katakombák vannak.

Az utóbbi időkben többször is világesemények színhelye lett Marseille. Néhány év előtt ott gyilkolták meg Sándor szerb királyt, nemrég a kikötőmunkások hatalmas sztrájkja kavarta fel Marseille rendes élettempóját, majd az a horzalmás tüzvész, — amely az egész modern, igen szép épületsoron pusztított. Most azután az európai háború fordulatai között újból jelentős szerep várhat rá.

GENUA

A franciaországi Marseille mellett az olaszországi Genuára várhatunk fontos feladatokat az európai háború eseményei között. Genua, ez a hatalmas északolaszországi kikötőváros egyik legrégebbi alapítású városa Olaszországnak. Még a ligurok alapították és 222-ben Kr. e. hódították meg a rómaiak.

A római birodalom felbomlása után a gótok, longobárdok, végül pedig a frankok foglalták el. A Karoling-birodalom felbomlása után Genua-tartomány önálló köztársaság lett, majd Pisával szövetségbe 1017-ben az araboktól Sardegnát, 1070-ben pedig Korzikát foglalta el. 1261-ben, a konstantinápolyi latin császárság bukása után Genua megkapta a görög császártól Konstantinápoly két külvárosát, Galatát és Perát, továbbá Chiosz szigetét is. Ezeken kívül több gyarmatot is alapított a Földközi-tenger partvidékén.

A kereskedelmi versengés azonban Genuát háborúba sodorta Velencével s ennek a harcnak meglehetősen hosszú idő után 1379-ben lett vége, amikor Velence felülkerekedett és Genua hanyatlásnak indult.

Genuát eleinte a konzulok, majd az ügyvezető podeszták kormányozták, a nemesi tanács segítségével; de a pártharc hosszú időn át állandósult a nemesség és a polgárság között. 1494-ben a franciák, majd a milánóiak foglalták el Genuát, amely rövid időre ismét francia uralom alá került. 1528-ban azonban Andrea Doria V. Károly mellé állva visszaszerezte Genua függetlenségét. Az új al-

kormány szerint Genuát a hét évre választott doge kormányozta, az alkotmány megtartását ellenőrző öt szindacával, nyolc tagú signoriával és a négyosztályú tanáccsal együtt.

A XVII. század elejétől kezdve Genua hanyatlásnak indult. 1746-ban osztrák hadak szállták meg, 1768-ban pedig Korzikát eladta Franciaországnak. 1797-ben Napoleon olaszországi győzelmeinek hatása alatt az arisztokratsa köztársaságot a teljesen francia befolyás alatt álló, demokratikus Lyguriai Köztársaság váltotta fel, amelyet Napoleon 1805-ben Franciaországhoz csatolt. 1815-ben a bécsi kongresszus Genuát a szárd királysághoz kebelezte be, 1849-ben köztársasági felkelés színhelye volt.

Genua egyébként a mai Olaszország egyik legnagyobb városa. Mintegy hétszáz ezer lakosa van s virágzó gazdagságának emlékét sok szép régi épület őrzi. A modern alpesi vasutak addigi, a Pó sábjára szorított mögöttes területét az Alpokon túlra is kiterjesztették. Nagy erődjai vannak, ipara jelentős, főképp hajógyárai, selyem és ékszeripartelepei.

Kikötője Olaszország első kereskedelmi és kivándorló kikötője, hajóforgalma meghaladja az évi 19,3 millió tonnát. Repülőkikötője is nagyfontosságú.

Érdekesége még Genuának, hogy Kolumbusz szülőhelyének ismerik s Amerika felfedezője ifjúkora nagyrészt ott töltötte.

GIBRALTÁR

A legfontosabb parti város a Földközi-tengeren talán mégis *Gibraltár*, amely valósággal uralkodik az egész Földközi-tengeren s az Atlanti-óceán felé egyetlen hajo sem futhat ki a gibraltári ellenőrzés nélkül. Gibraltár városa a félsziget nyugati részén, nyolcvan méter magas parti teraszra telepített. Északi része a régi Gibraltár, amelyhez az új, gyönyörűen parkirozott városrész csatlakozik, amely a katonai épületeket és erődöket is magába foglalja. A város legdélibb csúcsán emelkedik a világitó torony, amely oly sok békés — de talán még több békétlen szándéku hajo útját világította már be!

A város védettebb nyugati részén van a modern, hatalmas erődökkel védett hadikikötő, amelyhez a kereskedelmi kikötő csatlakozik. Míg az ügyvezető kereskedelmi forgalma már régebben megcsappant, addig az átmenő hajóforgalom annál inkább emelkedett. A város környéke festői, de csak a régi, kőbe vajt 1782 előtt épített erőd-

jeit kereshetik fel a turisták, kikötőt, új erődei az angolok féltékenyen őrzik az idegenek elől.

Gibraltár története ősidőbe nyúlik vissza. A híres gibraltári szikla az ókorban a Calpe nevet viselte s ezen a sziklán túl földközi-tengeri hajo az ókorban nem igen merészkedett. 711-ben Tarik arab hadvezér a gibraltári szoroson kelt át Spanyolország meghódítására, hogy biztosítsa az összeköttetést Afrikával, hatalmas erődöt épített ott. Ezt az erődöt 1467-ben foglalták el a spanyolok, akik aztán a XVI. században Európa egyik legerősebb várává építették ki.

A spanyol örökösödési háborúban Gibraltár az angolok kezére került. (1704-ben.) A XVIII. században visszafoglalását többször megkísérelték a spanyolok, de mindig eredménytelenül.

A világháború alatt is megtartották az angolok s az új európai háborúban még nagyobb jelentőségre emelkedett.

Három napon át háborus világítás lesz Nagyváradon

A nagyváradai polgármesteri hivatal légvédelmi irodája közli, hogy Nagyvárad város területén június 13-án, 14-én és 15-én háborus világítás lesz. Ennek megfelelően a légvédelmi iroda felhívja az ipari és kereskedelmi vállalatokat, hogy a fenti napokon az egész város területén csökkentett (háborus) világítást alkalmazzanak és pedig a normális világítás egyhatodát s ezt is kék színbe bevonva. A magánlakások belső világítása ezeken a napokban egész idő alatt csak kék papírral bevont lámpákkal vagy kékszíntű körtékkel történhetik. Azokat, akik a fenti rendelkezésekhez nem alkalmazkodnak, a légvédelmi törvény 63-ik szakasza értelmében szigorúan megbüntetik.

Ma már semmi se lehetetlen

Lépésmérő, fordulatómérő, darabszámmérő

— a mellényzsebben

Iránytűvel összekötött kanyarulatmérő, a turisták és az előőrsek tájékoztatója

Kirándulások vagy katonai menetgyakorlány távolságot tett már meg az ember. Vannak lépmérőket, kilométer- és kanyarulat-mérők, amelyeket műszaki munkáknál és terepfelvételeken használnak. Ezeket most a német Kasper és Richter-cég lényegesen tökéletesítette. Az újszerű lépésmérő egy zsebórához hasonlít, melynek mutatóit a mozgásban lévő test rázása indítja meg. A mutatók abban a mértékben mozognak ahogyan az emberi test minden lépésnél megrázódik. A mérőeszköz minden lépéshosszúságra beállíthatjuk. A mutatók a megtett távolságot jelzik.

A kanyarulatmérő ugyancsak egy kézileg használható kis készülék, amelynek súlya 50—70 gr. A készülék alsó részében egy kis kerék van, amelyet a térképre vagy a földrajzi tervre helyezünk, ha a kerék végigfut az illető vonal kanyarulatán, az óramutató pontosan jelzi a kanyarulat méreteit minden átszámítás nélkül. A mutató ugyanis hatféle skálára van berendezve (hatféle térképméretre). Az illető térkép méretének megfelelően beállítjuk a helyes skálát és az egyszerű vonalvezetés által a mutatók jelzik a kanyarulat méreteit.

Nagyobb vonalak mérésénél nem szükséges a mutatóra figyelni, hanem önműködő számjelző pontosan jelzi a számadatokat. Ennek a készüléknek igen nagy hasznát veszik a mérnökök útvonalak, csatornák, vasutak, kábelvezetékek építésénél s a tervek kidolgozásánál. A készüléknek két óramutatója van; a nagyobbik a centimétereket és egy belső körön a métereket mérhetjük le. Autósok és repülők a motorok gyertyáinak működését ellenőrizhetik egy újabb készülékkel, amely a kanyarulat-és gyertyamérőnek a kombinációja.

A terepen való tájékoztatásra a kanyarulatmérőnek iránytűvel való kombinációját használják.

Igen érdekes egy másik mérőeszköz, az ügyvezető darabszám-mérő. Ez a készülék ugyancsak kicsiny, a zsebben is elfér úgy, hogy az áruknak ki- és berakásánál az ellenőrző zsebében tarthatja. A készülék szerkezete egy rugó által hajtott ugrószerszámberendezés; amint a készülék gombját lenyomják, egyet ugrik a szám és így automatikusan folytathatja az ellenőr a munkáját, anélkül, hogy a berakás vagy kirakás művelete zavarná. Nagy hasznát veszik a készüléknek különösen malmoknál, gyáraknál, ipartelepeken, szállítmányozó vállalatoknál.

—a—n)

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
ORADEA, II. KÁROLY KIRÁLY-UT 5. SZÁM.

ELŐFIZETÉSI ARAK: **Belföldön:** Egész évre 900, félévre 450, negyedévre 225, egy óra 75 lejt.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P. — Egyes szám ára 20 fillér, — vasárnap és ünnepen 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekkzámlánk sz.: 80.037.
Telefon: 12-27.

Kéziratokat nem őrzünk meg s nem adunk vissza

EGYHÁZI KINEVEZÉSEK. Temesvár. Saját tud. *Pacha* Ágoston dr. megyéspüspök az egyházmegye több kiváló, értékes papját ki-tüntette. A püspök *Lischerong* Mátyás resicai plébánost, krassói főesperest és *Engelhardt* József zombolyai plébánost, volt szörényi főesperest címzetes kanonokká nevezte ki. *Németh* János krassovai plébánost tiszteletbeli esperessé nevezte ki a püspök.

Zürichi nyitás. Párizs 9.50, London 16.75, Newyork 446, Milánó 22.50, Berlin 178.25, Varsó 90, Belgrád 10, Bucuresti 225.

JUNIUS 15-TŐL KEZDVE KELL BEADNI A NYUGDÍJKÖNYVEKET. Nagyvárad. Saját tud. A pénzügyigazgatóság felhívja az összes nyugdíjasokat, hogy nyugdíjkönyvecskéiket június hó 15-én, szombattól kezdve nyújtsák be számteljes céljából. A nyugdíjigazgatóság megjegyzi, hogy a június honokot ugyanugy kell kiállítani, ahogyan az áprilisi honokot.

Szatmár új rendőrkezesora. Kolozsvárról jelentik: A belügyminiszter Popovici Valér dr Szamostartomány rendőrségi és állambiztonsági vezérfelügyelője és Horvat Iosif dr kolozsvári rendőrkezes elterjesztésére királyi dekrétummal Timbus Liviu dr kolozsvári helyetteskezesort Szatmár város rendőrkezesorává léptette elő, míg helyébe Berleanu Ion rendőrigazgatót, a kolozsvári rendőrség közigazgatási osztályának vezető főnökét nevezte ki. A belügyminiszterium még több rendőrtisztviselőt is előléptetett. Neveiket legközelebbi számunkban közöljük.

A KÜLSZOLGÁLATOS POSTATISZTIVISELŐNEK MÁR ÖTVENNÉGY ÉVES KORÁBAN JÁR A NYUGDÍJ. Temesvár. Saját tud. *Geng* János postafőtisztet 1936-ban a nyelv-vizsgálattal kapcsolatban rendelkezési állományba helyezték. *Geng* azóta nem kapott fizetést, sőt arról is szó volt, hogy ötvenhét éves korában, vagyis a korhatár elérésével nyugdíjazni fogják. A postafőtiszt azonban, aki a pályaudvari postahivatalban teljesített szolgálatot, beigazolta, hogy külszolgalatban tevékenykedvén, már ötvennégy éves korában éri el a korhatárt. A központi nyugdíjpénztár, mint értesülünk, ezt az érvelést helytállónak találta és *Geng* Jánosnak, aki mostanában érte el ötvennégy éves korát, már meg is állapította a nyugdíját. *Geng* az első temesvári postatisztiviselő, aki annakidején rendelkezési állományba kerülve, megérte a nyugdíjaztatását.

Különválasztják Magyarországon a film- és színész kamarát

Budapestről jelentik: A képviselőház általánosságban és részleteiben is elfogadta a film- és színész-kamara különválasztásáról és az egyes művészeti kamarák felállításáról szóló törvényjavaslatot.

Öfelsége köszönetét fejezte ki a hódoló üdvözlésekért

Bucurestiből jelentik: A királyi udvari marsall a következő közleményt adta ki: „Öfelsége, a király az ország minden részéből hódoló üdvözlést kapott uralkodásának tízéves évfordulója alkalmából és kegyeskedett engem

megbízni, hogy ezen az úton fejezzem ki legmagasabb köszönetét mindazoknak, akik a trón számolyához helyezték hűségi és hódolatos ér-zéseik kifejezését.”

A Nemzeti Ujjászületési Arcvonal gárdájának küldöttsége emlékményt nyújtott át az uralkodónak

Bucurestiből jelentik: A Nemzeti Ujjászületés Frontja gárdájának küldöttsége, élén *Georgescu* tábornokkal, a nemzeti gárdák parancsnokával, Öfelsége a király trónralépésének tízéves évfordulója alkalmából hódolata jeléül emlékményt nyújtott át a királynak. Az okmány a nemzeti gárdák összes megyei és tartományi parancsnokainak aláírását viseli, fel-tünteti a tartományok és megyék címereit és

rendkívül nagyértékű művészi fémtokban van elhelyezve. A fémtokon a következő felírás van: „Öfelsége a király dicsőséges uralkodása második évtizedének kezdetén a Nemzeti Ujjászületés Frontjának gárdája a trón számolya elé helyezi az uralkodó iránti határtalan hódolatának jelét, tudva, hogy az uralkodó gondolata és óhajta mindig a haza érdekeit szolgálja.”

PAPSZENTELES ÉS BÉRMÁLÁS. Temesvár. Saját tud. *Pacha* Ágoston dr., megyéspüspök, mint értesülünk, a legközelebb két végzett teológust szentel pappá, az illetők szülőhelyén. *Husztik* Istvánt június 23-án Sztancsalfalván, *Galló* Gézát június 29-én Simándon szenteli pappá a püspök. A főpásztor ezekben a községekben egyúttal a bérmálás szentségét is kiosztja.

Megszigorítások Németország külföldi postaforgalmában. Berlinből jelentik: A német nemzetvédelmi tanács rendelete értelmében szombattól kezdve különböző szigorítások lépnek életbe a Németország és a külföld közötti postaforgalomban. A semleges államokkal való postaforgalmat is a legszűkebb térre korlátozzák. Nem szabad képeslevelezőlapokat, fényképeket, rejtvényeket, sakkfeladatokat, stb. küldeni, nem szabad gyorsírást, titkosírást, vagy titkos tintát, valamint titkos nyelvet használni, ezenkívül a feladónak nem szabad levelet a postaszekénybe bedobni, hanem személyes igazolás mellett a postán egy tisztviselőnek kell a küldeményt átadnia. Bélyeget sem szabad a levélre ragasztani, hanem a bérmentesítést készpénzben kell leróni. Üzleti leveleket csak géppel szabad írni, magánlevelek kézzel is írhatók, de legfeljebb négy oldal terjedelműek lehetnek.

ARADON HÁROM MÉTER A MAROS SZINTJÉRE. Aradról jelentik: Az elmúlt heti rendkívül nagy esőzések megduzzasztották a Marost, amely az aradi szakaszon is túlhaladta a júniusi rendes vízállását. Érdeklődünk a városi főmérnöki hivatalban, ahol kijelentették, hogy egyelőre szó sincsen olyan lehetőség-ről, mintha Aradot veszélyeztetné a Maros. Hétfőn három méter körül volt a folyó víz-állása. Szakértők szerint amíg a folyó a négy és fél métert el nem éri, nincsen szükség állandó készenlétre. Természetesen már most, hogy minden meglepetés elkerülhető legyen, szoros kapcsolatot tart fenn a városi műszaki szolgálat a megyei folyammérnökséggel ebben a kérdésben.

A Nagyvárad-i Iparosok Hitelszövetkezet Temetkezési Egyesülete értesíti „A” csoportjának tagjait, hogy özv. Krausz Salamonné, Molnár Lajos, Ille Demeter és Bánhegyesi István (551, 552, 553, 554-ik) tagunk meghalt. Ezért az esedékessé vált 10, illetve 11 lejt minden egyes tag által befizetendő az egyesület pénztárába vagy a pénzbeszedőnknek. Az Elnökség.

MEGÁLLAPITOTTAK A KÖZÉPISKOLAI FELVÉTELI VIZSGÁK IDŐPONTJÁT. Bucurestiből jelentik: A nemzetnevelésügyi miniszterium rendelete értelmében a liceumok és gimnáziumok első osztályába való beiratkozással kapcsolatos felvételi vizsgák június 17-én kezdődnek. Az V-ik osztályba való felvételi vizsgálatokat június 17–20. között tartják meg. A VII-ik osztályt végzett növendékek szintén június 17–20. között iratkozhatnak be a VIII-ik ugynevezett érettségi osztályba. Ez a rendelkezés a magánliceumok végzett VII-ik osztályos növendékeire is vonatkozik, kik az illetékes tartományi inspektorátuson jelentkeznek. A nyilvánossági joggal fel-lekezesi iskolák végzett VII-ik osztályos növendékei pedig saját iskoláikban jelentkeznek. Az érettségi vizsgálatok június 12-én kezdődnek.

NORVÉGIÁBA NEM SZÁLLIT A CFR. Bucurestiből jelentik: A központi szállítási hivatal közölte a CFR igazgatóságával, hogy felfüggesztették a Norvégiába irányuló személy- és áruforgalmat.

Püspök-fürdői kedvezményes fürdőjegyek kaphatók kiadóhivatalunkban.

Egyházközségi választás. Temesvár. Saját tud. A temesvár-gyárvárosi római katolikus egyházközség választmánya most tartotta meg alakuló gyűlését és a tisztkart megválasztotta. Az egyházközség diszelnökeiül Fehér Kristóf dr ny. táblai főelnököt és Schiff Péter dr tanárt, elnöknek Spahl Vilmos bankigazgatót választották, alelnöknek Telegdi Nándor drt és Tóth Sándort, gondnok Kathrein János, pénztáros és egyúttal a hagyatéki házaknak a gondnoka Liskay Gyula, a jegyzője pedig Wittmann Pál, könyvelő Giessen Agost, ügyész Risztics György dr, ellenőrök Knöbel Géza és Szilly Miklós. Megalkították a különböző bizottságokat is. A bizottságok tagjai: Iskolaszék bizottság Rech K. Géza apátplébános, elnök, Sajerman Ferenc és Wersch Hans dr alelnökök, Rajka Géza dr, Wolf Hans dr, Risztics György dr, Engelmann Miklós, Wuchetich Endre dr. Megadótatási bizottság: Schiffer István elnök, Neurohr Antal, Croglet János, Meinhard József, Kölbig Alajos, Werth János, Csiki József. Adófelszámolási bizottság: Tóth Sándor elnök, Hollinger Miklós, Mihályfy Ernő, Szervényi Ádám, Pejácsevics János. Rendezőbizottság: Schiffer István elnök, Hollinger Miklós, Daróczy György, Zwick János, Décsy László, Giesser Agost, Horváth Lajos, Kolleth Ferenc, Laux István, Singer János, Szakmáry János, Meinhard József, Zsadányi Gyula, Ritter Rudolf, Lőrincz Elek, Grundhauser Péter, Lehrner Géza, Schmidt János, Jaszenszky Nándor, Auer Viktor, Muszka Pál. Templomrendező-bizottság: Giesser Agost elnök, Kathrein János, Makó Károly, Neurohr Antal, Buza Mihály, Wott-ringer Gyula, Schembera József, Germann János, Buxbaum György, Weber Vilmos, Morawetz József I., Grundhauser Péter, Tóth Antal, Just Miklós, Morawetz József II.

Nyomtalanul eltűnt egy 9 éves szatmári kisfiu. Szatmárról jelentik: Szöllősi Sándorné szatmári asszony jelentette a rendőrségen, hogy 9 éves Sándor nevű fia 7 nappal ezelőtt elcsavar-gott hazulról és azóta nem adott életjelet magáról. A rendőrség nyomozást indított a kisfiu hollétének felkutatására.

Cipőüzletét MUHARY

Bulevardul Regele Ferdinand 9 szám alól **helyezte át** szemben a Korona gyógyszertár épületébe

Oradea, Str. Episcopul Ciorogariu No. 1.

További szives pártfogást kérek

Kétszáz ezer lelt raboltak el a kasszafurók. Temesvár. Saját tud. A legutóbb, mint jelentették, kasszafurók jártak a Kohn Ignác-cég gyár városi üzletében, ahol két pénzeszekrényt feltörték. Most a cég üzleti könyveiből megállapították, hogy a betörők százhatvanháromezer lelt készpénzt, huszonnégyezer lelt értékű bélyeget és egy tizkoronás aranyat zsákmányoltak.

SZATMÁRMEGYÉBŐL AKARJA BESZEREZNI A „KISÉRLETI NYULAKAT” A KOLOZSVÁRI PASTEUR-INTÉZET. Szatmárról jelentik: A kolozsvári Pasteur-intézet leiratot intézett a szatmári városi főorvoshoz, hogy kísérleti célokra nagyobb mennyiségű nyúlra volna szüksége. Ennek alapján a főorvosi hivatal felhívta a nyulrendszeres szállításra tegyenek megfelelő ajánlatot.

Szeplős, foltos, kiütéses, pattanásos, ráncos, mittesseres arcőr, bársonysima, tiszta, üde, rózsás, tetszetős, vonzó és szép lesz a Génusz arckrém használatától. — Egy tégely esteli vagy nappali arckrém 50 le. Génusz puder 45 le. Génusz szappan 25 le. Készíti és postán szétküldi utánvétellel Földes gyógyszerár, Arad. Levelezőlapon megrendelhető.

Két székely fiút szétépett a világháborús gránát. Kézdivásárhely. Saját tud. Kézdivásárhely közönségéből Hodó Ferenc 20 éves és Nagy Sándor 14 éves gazdaggyerekek a Nagy Sándor tétőre mentek erdőlni. A favágás közben, eddig még ismeretlen körülmények között, a legények egy, még a világháborús harcok idejéből visszamaradt nagyobb kaliberű gránáttra akadtak s az fagyószerkezeteikkel igyekeztek a földből kiemelni. Valószínű, hogy valamelyik fejze a gránát gyutacsát érte, mert a több mint két évtizedes, rozsdás gránát hirtelen felrobbant és a szó teljes értelmében darabokra tépte mind a két fiút. Hodornak a fejét egy szétszaggatta a gránát, hogy még a koponyarészeket se tudták megtalálni.

Vizsgaeredmények. Nagyvárad. Saját tud. A római katolikus fiúiskola VII. osztálya ezidén először állt bizottság elé az előírt abszolváló vizsgára. A vizsgálat fényes eredménnyel végződött. Az osztály összes növendékei igen jó osztályzattal mentek át. Aki az elemi iskola VII. osztályát sikerrel végzi, a latin és francia nyelvekből való különbözeti vizsga letétele után a liceum IV. osztályába mehet át.

Halálos gépkocsiszerencsétlenséget okozott a juhnyáj. Bucurestiből jelentik: Súlyos gépkocsiszerencsétlenség történt az elmúlt nap az Olteniá-Bucuresti közötti országúton. A 3741 B. jelzésű hatalmas turakocsi, amelyet maga a tulajdonos, N. A. Diaconescu vezetett, alig csökkentett sebességgel haladt át az utbaeső Hotarele közén. A község közepén hirtelen egy csesdesen haladó juhnyájra találta magát szembe a gépkocsi. Diaconescu nem akarva beharogni a juhnyájba, hirtelen teljes erővel fékezett. A váratlan fékezés következtében a kocsi a csuszás uttesten a saját tengelye körül megfordult, oly nagy erővel, hogy a bennülők naatalmas ivben kirepültek az ülésekről. A kocsi utasai közül I. Sigmireanu ügyvéd koponyatörést szenvedett s azonnal szörnyethalt. A kocsi tulajdonosának felesége a zuhanás következtében súlyos belső sérüléseket szenvedett és megszületett, harátrónje Georgescu asszony szintén reménytelen állapotban került kórházba. A kocsi-ban tartózkodók közül egyedül a tulajdonos szabadult meg épen a szerencsétlenségből. Szigorú vizsgálat indult a felelősség megállapítására.

A modern háború „táborilevelezőlapja” gépkocsijában ülve, írógéppel írja „táborilapját” a nyugati arcvonal katonája

SZÍNHÁZ - MŰVÉSZET

Bombaüzlet

(Operette bemutató Nagyváradon.)

Kedden este mutatta be a Thalia Vadadis Albert és dr. Fehér István 3 felvonásos operettjét, a „Bombaüzlet”. A darab tetszett a közönségnek. Szövege szellemes, mulattató, zenéje hangulatos. Gróf László rendezése tökéletes.

Egy valutacsalás utján megkárosított tisztviselők körül bonyolódik a cselekmény. A csalo ötletét: Bokros közeg felvirágoztatását tűzi ki célul a telekárúsító cég. Sok viszontagság és kellemetlenség után — mint operetthez illik — happy-ennel zárul a darab.

A szereplők közül elsősorban Fülöp Sándor érdemel dicséretet. A sajtófőnök szerepében kiválóan érvényesíthette nagyszerű képességeit. Minden jelenetét harsogó nevetés kísérte és melegen megtapsolták. Puszkás Béla jömegejelenésű, komoly színész. Énekszámáival is sikert aratott. A bárónő szerepében Krémer Manci helyett szivesebben látjuk volna a temperamentumos Sándor Stéfít. Vagy legalább ne táncoltatnák a „primadonnát”. A legjobb kabinetalkítás Csengeri Aladáré, a zsaroló irodaszolga szerepében. A többi szereplők: Borovszky Oszkár, Báza Éva, Czoppán Flóri, Rajnai Elli, Csóka József, Szendrei Mihály és Róthelyi Ödön járultak hozzá a darab sikeréhez. Stefánidesz József karnagy nagy körültekintéssel vezette a zenekart.

(b. s.)

A színházi iroda közleményével:

— A Bombaüzlet óriási sikere. Tegnap este mutatta be a Thalia operett együttese a budapesti rádió által már kétszer is közvetített rendkívül nagy sikerű Bombaüzlet című operett újdonságot, amely mindenben igazolta a hozzáfűzött reményeket. Az újdonság jött és győzött. A bemutató előadás közönsége a legnagyobb elragadtatás hangján nyilatkozik a darabról. — emelylel szellemesebbet, ötletesebbet és mulatósabbat rég láttunk a váradi színpadon. A rendezés, a szereplők, valamint a kiállítás mindenben hozzájárultak a sikerhez és méltán megállapíthatjuk, hogy a Bombaüzlet, valóban „bombaüzlet”-et jelent a színháznak, amely csak még ma, szerdán este van műsorán.

— Aranymadár. Csütörtökön délután 5 órai kezdettel Zerkovitz Bélának, a nagy operettírónak egyik legsikerültebb darabját, az Aranymadarat mutatja be az együttes teljesen új betanulásban, újszerű kiállításban. Gróf László mesteri rendezésében, az operett együttes legkiválóbbjaival a főszerepben — olcsó helyáru előadásban.

— Hazudik a muzikaszó. Erdélyi Mihály írta a Hazudik a muzikaszó nagysikerű, minden tekintetben elsőrendű operettjét, amelyet a színház operettgyüttese csütörtökön este új betanulásban, új rendezésben és ragyogó szereposztásban új fel és mutat be Várad közönségének. A Hazudik a muzikaszó a kolozsvári felújító előadás alkalmával nagy sikert aratott. A színház semmi anyagi áldozatától nem riadt vissza az operett színrehozatalánál, mert új díszletek és kosztümök készültek erre a felújító előadásra, amik külön csak emelték a sikert. A rendezést Gróf László végzi, a zenekart Stephanidesz József vezényli, míg a főszerepeket a társulat legkiválóbb erői játsszák. A Hazudik a muzikaszó csütörtökön este 9 és hétfőn délután 6 órakor van a színház műsorán.

— Pozsonyi lakodalom. Nagyoperett első két olcsó helyáru előadása szombaton délután 5 és hétfőn délután 3 órakor lesz. Jegyek már válthatók.

— Lovasparádé. Operett bemutató pénteken este. Lázas izgalommal készül a színház operett együttese Gróf László vezetésével Szilágyi László és Kiszely Gyula legutóbbi és leghatalmasabb operett újdonságának a Lovasparádénak péntek esti bemutatójára, amely messze kimagaslik a szezon folyamán bemutatásra került többi operettek közül. A Lovasparádé Budapesten már a 100-ik előadáshoz közeledik, napról-napra fokozódó siker mellett. A szövege szellemes, a zenéje mindent ver. Kiállítása és szereposztása ragyogó. Az egész előadást hangos nevetések és nyíltzini tapsok jellemzik. Ötletes, olyan vig és jó humoru, hogy az utolsó évek legnagyobb operett sikerét hozza a Lovasparádé. Szilágyi Lászlónak nem kell külön reklám, a szöveg biztosítva van, valamint a zene is, mert Kiszelyi Gyula, aki ma a rádió zenei vezetője, ért a zenéhez, amit a legjobban az bizonyít, hogy a Lovasparádé minden egyes száma sláger lett. A Lovasparádé főszerepeit a társulat legjobb erői játsszák, amely pénteken, szombaton este, vasárnap délután 6 és hétfőn este 9 órakor van

műsorán. A hétfő esti előadás egyben az operett együttes bucsuelőadása lesz. A pénteki premier a 23. számú premier bérletben lesz megtartva. Jegyek minden előadásra már válthatók.

A VENDEGJÁTÉK MŰSORA:

Csütörtök délután 5 órakor: Aranymadár. (Zerkovitz Béla nagyoperettje, teljesen új betanulásban, új rendezésben. Olcsó helyárukkal.) Csütörtök este 9 órakor: Hazudik a muzikaszó. Erdélyi operettjének felújítása.

Péntek este 9 órakor: Lovasparádé. Premier bérlet 23. szám.

Szombat délután 5 órakor: Pozsonyi lakodalom. (Először. Olcsó helyárukkal.)

Szombat este 9 órakor: Lovasparádé.

Vasárnap délután 3 órakor: Tul a Nagy Krivánon. (Olcsó helyárukkal.)

Vasárnap délután 6 órakor: Lovasparádé. (Rendes helyárukkal.)

Vasárnap este 9 órakor: Piros bugyellár. Csepreghy Ferenc halálának 60-ik évfordulója alkalmával, ünnepi díszelőadásban. Csepreghy legragyogóbb népszimfóje. Gróf László rendezésében, újszerű beállításban, új betanulásban. Vezényel Stephanidesz József.

Hétfő délután 3 órakor: Pozsonyi lakodalom. (Olcsó helyárukkal.)

Hétfő délután 6 órakor: Hazudik a muzikaszó.

Hétfő este 9 órakor: Lovasparádé. (Az operett együttes bucsu-előadása.)

— Jegyek a fenti előadásra már válthatók a színház pénztáránál.

Ha az amatőr filmszínész

téved. Berlinből írják, hogy a Tobis-Cinema „Geierwally” című Tirolban játszódó filmjének egyik kis kocsmái jelenete számára szerződtek egy tirol parasztot. Remek típus volt az ipse, Steinhoff, a film rendezője boldog volt és nem kívánt amatőr színésztől mást, minthogy bejöjjön a kocsmába, leüljön egy asztalhoz és bort rendeljen ezekkel a szavakkal: — Afra! Egy vörösbort! Háromszor próbálták a nagy jelenetet, a paraszt remekül „játszott” és szövegét is jól mondta, negyedszerre már felvették a jelenetet. A tirol bejött a kőbe, leült az asztalhoz, a pincérnő után nézett, odaintette és a legnagyobb lelkiyugalommal rendelt: — Afrika! Egy vörösbort!...

Film az angolkórról. Bécsből jelentik: A nemrég lezajlott bécsi orvosi héten 15 állam 265 orvosa előtt az angolkór (rachitis) alapproblémáiról és kezelési lehetőségeiről nagyszabású tudományos filmet mutattak be. A német szakutatók utmutatása alapján összeállított film a nemzetközi orvosgárda szerint valószínűleg eseményszámba megy a tudományos filmgyártás terén.

Muráti Lili Amerikába utazik. Budapestről jelentik: Muráti Lili június közepén Amerikába utazik, hacsak a feszült külpolitikai helyzet nem gördit akadályt utja elé. A budapesti Vigszínház kiváló művészjének régi álma, hogy Amerikát megismerje. Előreláthatóan a jövő évad kezdetéig, szeptember elejéig marad Amerikában, bár vannak, akik úgy tudják, hogy kint marad az Ujvilágban az egyik filmgyárban.

Folyóirat-szemle

Megjelent a Jóbarát legújabb száma. A romániai magyar ifjuság nélkülözhetetlen folyóiratának, a Jóbarátnak most jelent meg a legújabb száma, értékes, gazdag tartalommal és izléses kiállításban. Az irodalmi vonatkozású írások, tanulmányok és felvilágosító cikkek mellett most közli a lap az évenként szokásos „nyári pályatételeket”. A tartalomról egyébként kiemelhetjük a következőket: Biró Vencel: A jesuitarend négy százéves. — Mátrai Béla: Ötletem sugalmazó csalafintaság. — Khehl István: Ki volt Orbán Balázs? — L. I.: A dunai országok külkereskedelme. — Biró Vencel: Az első diákv. (9. A nagydiák visszánéz. 10. Szeretem a nyarat.) — Mária Kongregáció. (Rovatvezető: Dávid László dr.) — L. I.: Szika Zsolt. — Fejtörő. — Nyári pályatételek. — Szemtől-szemben. — Fakadó Rügyek. — A Jóbarát megrendelhető a következő címen: Kolozsvár, Str. Kogalniceanu 2. Előfizetési díj egy évre 120 le, egyes szám ára 14 le.

KÖZGAZDASÁG

Egymilliárd lejjel emelkedett az ország nagybankjainak kihelyezési állománya

Bucurestiből jelentik: A nemzetközi politikai események a semleges államok gazdasági életében is éreztetik hatásukat. Romániában, amint a vezető pénzügyesek első negyedévi mérlegadatai mutatják, ezek a hatások nem jártak mélyreható következményekkel.

A Banca Nationalához beérkezett legújabb adatok szerint, ez év első negyedének végén a 19 vezető nagybank készpénzkészlete és diszponibilis tőkéinek összege négy milliárd 170 millió leit tett ki a decembervégi 5 milliárd 825 millió leivel szemben. A készpénzkészlet tehát több, mint másfélmilliárddal csökkent, ugyanennyivel emelkedett azonban a nagybankok értékpapírkészlete és kihelyezési állománya.

A vezető 19 nagybank értékpapírkészletének értéke a decembervégi 2 milliárd 962 millió leiről 1 milliárd 260 millió leivel 4 milliárd 222 millió leire emelkedett. A növekedés elsősorban a hadfelszerelési kincstárjegyek jegyzésével áll kapcsolatban. A kihelyezési állomány március végén (a konverziós kihelyezések

nélkül) 13 milliárd 771 millió lei volt a decembervégi 12 milliárd 820 millió leivel szemben, vagyis közel 1 milliárddal növelték a nagybankok kihelyezési állományukat az év első negyedében. A készpénzkészleten kívül a kihelyezési állomány növelését lehetővé tette egyrészt a betétállomány és a reeszkompt kisebbségi emelkedése is. A betéti könyvecskékben és folyószámlán elhelyezett betétek összege (betétállomány és hitelezők összesen) március végén 15 milliárd 535 millió leit tett ki, a decembervégi 15 milliárd 478 millió leivel szemben. A visszszámítási állomány viszont 383 millióval 4 milliárd 381 millió leire emelkedett.

Az első negyedében a 19 nagybank (amelynek részvényitőkéje 60 millió leinél több), kamat és jutalékbevétele 572 millió leit, 97 millió leivel több, mint a múlt év első negyedében. Az adminisztrációs kiadások és passzív kamatok összege ez év első negyedében 271 millió leit tettek ki a múlt év ugyanezen időszakának 229 millió leies összegével szemben.

Június 20-ig vámolják el az engedély nélkül behozott árucikkeket

Bucurestiből jelentik: Ismeretes, hogy a külkereskedelmi minisztérium engedélyt adott bizonyos, a belső szükséglet kielégítésére szükséges áruk engedély nélkül történő behozatalára. Ez a rendelkezés a május 30-ig az országba érkezett árukra vonatkozott. Az intézkedés értelmében tehát azon behozatali cégek részére, amelyeknek behozatali kvótája nem volt elegendő valamely árucikkre, minden külön kérés nélkül a vámhivatalok elvégzik a vámolási alakításokat. Az egyetlen feltétel, hogy az így behozott áruk ne előre kelljen fizetni. A külkereskedelmi minisztérium úgy intézkedett, hogy a kivételes jellegű intézkedés hatálya június 20-án lejár.

Megjelent a Hivatalos Lapban a dohánytőzsdékre vonatkozó új országos szabályzat

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap most közli a dohánytőzsdékre vonatkozó országos szabályzat szövegét. A szabályzat értelmében háromféle tőzsdét különböztetnek meg: különleges tőzsdét, rendes tőzsdét és falusi tőzsdét. Részletesen intézkedik a szabályzat arról, hogy ezek a tőzsdék milyen hasznos éleveznek, hogyan kell árubeszerezésüket ellátni, milyen távolságban lehetnek egymástól és hány tőzsde működhetik egy-egy városban, vagy faluban.

A szabályzat megállapítja azokat az intézkedéseket, amelyek a tőzsdeengedélyek kiváltására, a tőzsde áthelyezésére, vagy az engedély visszavonására vonatkoznak. A szabályzat értelmében hat hónapon belül a már működő tőzsdéknek alkalmazkodniuk kell az új intézkedésekhez, ellenkező esetben engedélyüket elvesztik.

Az engedélyek kiadásánál a hadirokkantokat részesítik előnyben. Mások csak abban az esetben kaphatnak engedélyt, ha arra hadirokkantok nem tartanak igényt.

Ennek a nagyfontosságú szabályzatnak a részletes szövegét a „Jogi Kalauz” e héten megjelenő számában közöljük.

Június végéig adandók be a harmadik évnegyedre szóló import-engedélykéresek

Bucurestiből jelentik: A külkereskedelmi miniszter rendeletet adott ki, amelyben közli az importőrökkel, hogy a harmadik évnegyedre szóló importkérdések június 10–30 között adhatók be a külkereskedelmi minisztérium iktató hivatalába, amely vagy személyesen, vagy pedig ugyanide ajánlott levélben küldendő el. A kérvények formáit és kellékeit illetően a rendelkezések azonosak az előbbi hasonló rendelkezésekkel, a kéresek a kereskedelmi és iparkamaráknál kapható blankettákon készítendőek el és a legpontosabban kitöltendőek. A rendelet egyidejűleg közli, hogy a különböző szakmák importkérdéseinek elintézésével a külkereskedelmi minisztérium mely osztályai foglalkoznak. Ezek a következők:

Az ipari nyersanyagok importját a következő osztályok intézik:

Sectia A: a textilcikkék;
Sectia B: a fémipar és elektrotechnikai ipar;
Sectia C: a vegyipar és más iparágak; Sectia H: az élelmiszeri ipar és bőripar.

A kereskedelem importügyeit a következő osztályok intézik:

Sectia D: textilárúk; Sectia E: fémipari és elektrotechnikai cikkek; Sectia F: gyarmatárúk, vegyipari cikkek, gyógyszerek; Sectia G: papír, faipari cikkek, üvegárúk és más fent fel nem sorolt áruk.

A harmadik negyedére szóló importdisponibilitás elosztása a kérvények beérkezése után a legsürgősebben megtörténik, vagyis az import-engedélyeket július hónapban adják ki.

Egy másik rendeletben a külkereskedelmi miniszter figyelmezteti azokat az importőröket, akik szabadforgalmi deviza ellenében történő importra 1939 november 15. előtt engedélyt kaptak, hogy a szükséges szabadforgalmi devizaigényeiket e hó végéig eszközöljék, különben elvesztik erre való jogukat és alkalmazzák az új külkereskedelmi törvény szankcióit.

JUNIUS 30. UTÁN A FEL NEM HASZNÁLT IMPORT-DEVIZÁT A JEGYBANKNAK KELL ÁTADNI. Bucurestiből jelentik: A külkereskedelmi minisztérium illetékes ügyosztálya felhívja mindazokat az importőröket, akik behozatali engedélyükre 1939 november 15-én kaptak devizavásárlási engedélyt és eddig csak részben nyújtották be a szükséges okmányokat megemmisítés végett, hogy legkésőbb június 30-ig terjesszék be ezeket a külkereskedelmi minisztériumhoz. Június 30-án túl minden fel nem használt devizát a Jegybank részére kell engedélyezni.

Új típusú gyorsvontató dunai hajók épülnek

Budapestről jelentik: Ismeretes, hogy a nem hadviselő államoknak úgy tengeri, mint folyamhajózási forgalmát a mostan dúló háború termékszerűen megnövelte. Ennek nyoma van és mutatkozik a MFTR forgalmában is, amelynek a teheráruforgalma a MFTR összes vontatóhajóinak és uszályainak teljes igénybevételével immár a teljesítőképesség legmaximálisabb határáig érkezett el.

Külön említésre méltó és ez Magyarországon belső társadalmi életének ismeretes nyugalmára vall, hogy az idén nyárra a MFTR összes kiránduló személyhajói máris csaknem teljes egészükben kb. szeptember közepéig le vannak foglalva, kirándulók számára meg vannak rendelve, amire eddig még példa nem volt.

Ami a MFTR újabb hajóépítkezéseit illeti, külön ki kell emelni, hogy most két újabb gyorsvontató motorshajó épül a Ganz-gyárban. Ezeknek a gyorsmotorosoknak, amelyeknek a tervezésében vezetőszerepet Mladia a János folyamőrkapitány tölti be, az a rendkívüli előnyük, hogy a hasonló lóerejű motorosokhoz képest háromszor annyi terhet tudnak, kétszer olyan sebességgel és kevesebb üzemanyagfogyasztással hegymenet vontatni.

Hasonlóképpen most rendelte meg a MFTR a Ganz-gyárban a múlt évben vízrebocsátott Széchenyi Diesel elektromos, 1200 lóerős vontatóhajó testvérhajóját, 1.200.000 pengőért, amely újabb hajó a máris felduzzadt nagy dunai forgalomban végtelenül szükséges szerepet fog betölteni.

A Ganz-gyárban befejezés előtt áll a két új magyar tengerhajózási rt. által rendelt „Magyar tengerész” és „Magyar vitéz” egyenként 4000 tonna tengeri hajó tervezete.

Arcműhiedetése

Allást keres

Kiszolgáló kisasszony, több éves gyakorlattal, bármilyen üzletben állást keres. Cim a kiadóban.

Lakás

Kiadó

1 szobás konyhás tiszta lakás június 15-re. Nagyvárad, Str. Madridului 4. szám.

Kiadó

4 szobás modern lakás kerttel július 1-re. Ugyanott hálószoba bútor eladó. Nagyvárad, Str. Luminei 8. Tabéry-telep.

Magánház

Két szobás alkonyos, július elsejére kiadó júlianus áron. Oradea-Nagyvárad, Nilgesz-telep, Str. Călimăneștilor No. 16.

Nyaralónak

szépfekvésű kertes házban különbejáratú bútorozott szoba Nagyenyeden kiadó. Bővebbet a kiadóhivatalban.

Központban

három szobás, komplett lakás november 1-re kiadó. — Érdeklődni: Nagyváradon, Strada Moldova 2. szám.

Egy utcai szoba, konyha kiadó. Nagyvárad, Str. Nicolae Zsi-ga 50. szám.

Szép egyszobás lakás július 1-re kiadó. Nagyvárad, Tache Joneșcu-utca 24. szám.

Allást nyec

Allandó megtelepedésre háromszéki Filialis keres: nyugdíjas, miséző papot. Feltételekről csakis helyszínen tárgyal. Cim a kiadóban.

Szilygyártó és bőrdobos segédek, valamint varni tudó csizmadiákat keresek. Kotyész, Nagyvárad, Alexandri-utca 53. szám.

Hülösféle

Nyaralni menne tisztviselőns hegyes, erdős vidékre, ahol szabafürdésre alkalmas víz van, lehetőleg Bihar megyébe. Ajánlatokat „Július”-ban jelgére a kiadóba kér.

Felvételi

és javító vizsgákra sikeresen előkészít főgimnáziumi tanár. — Tanít román, német, francia nyelvet, fordításokat vállal. Nagyvárad, Str. I. G. Duca 17.

Falburkoló csempék olcsón kaphatók minden színben. Nagyvárad, Str. Vlahuta 44. Frenczel.

Rádió

2 + 1 lámpás eladó. Nagyvárad, Str. Radulescu Na. 8.

Az oradeai mozgóképszínházak műsora:

APOLLÓ: BALALAIKA.

DORIAN: ASSZONY A LEJTŐN.

LEGUJABB

A Szentszék segédpüspököt nevezett ki Frentiu Valer nagyváradi görög katolikus püspök mellé

Nagyvárad. Saját tud. A Szentszék Frentiu Valer nagyváradi görög katolikus püspök mellé segédpüspököt nevezett ki Suciú Ioan balázsfalvai görög katolikus kanonok személyében.

Reimsot elfoglalták a németek

A szövetséges és a német főparancsnokság legutóbbi hivatalos jelentései

Párizsból jelentik (M. T. I.): A Havas iroda Toursba tette át székhelyét.

Londonból jelentik (Reuter): A június 12-én délelőtt kiadott hivatalos francia hadijelentés szerint a csata folytatódik, de a harc vonal egész hosszában a helyzetben nem történt semmi fontosabb változás. A közlemény hozzáteszi, hogy az ellenség Reims irányában hatalmas erőket vetett harcra. Itt két páncélos hadosztály is harcol.

Berlinből jelentik: A német véderő főparancsnoksága szerdán délután a következő hivatalos hadijelentést adta ki:

A június 5-én megkezdett hadműveletek a Csatornak és Laon között teljes eredményre vezettek. A Weygand-állások elfoglalása után a visszavonuló ellenség vonalát több helyen áttörtük s az ellenség maradványait az alsó Szajnártól délre vetettük vissza. Rouen néhány nap óta német kézen van. Párizstól nyugatra a Szajnárt több helyen átléptük.

Párizstól északra az Oise mentén csapataink 20 kilométerre állanak a francia fővárostól. Compiègne, az 1918-as szegényletes fegyverletétel színhelye, német kézen van. Az Ourq patakon áthaladó csapattesteink széles vonalban elérték a Marne-vonalát. Az Oise—Aisne—Reims szakaszon az ellenséges haderőt szintén megvertük és visszavonulásra kényszerítettük. Reims német kézen van.

Champagne-ban csapataink átkeltek a Suippe folyón s az ellenség erőteljes ellentámadása sem tudta megakadályozni előrehaladásukat.

Az ellenség véres vereségén kívül igen sok foglyot, fegyvert és lőszert veszített. A foglyok számát ez idő szerint még hozzávetőlegesen sem lehet megállapítani.

A léghaderő hatásosan résztvevett a hadműveletekben és ismételt bombázta Le Havre kikötőjét, valamint a Csatornában tartózkodó ellenséges hajókat. Hét szállítóhajót — közöttük 5 ezer tonnásokat is — elsüllyesztettünk, további tíz szállítóhajót — közöttük 15 ezer tonnás — súlyos bombatalálatlaltal megrongáltunk. Közülük több kigyulladt. Az ellenséges repülőket június 12-én éjszaka Nyugat-Németországban egy város belsejében gyújtóbombát dobtak le.

Június 11-én az ellenség eredménytelen ki-

Döntő fordulat előtt áll Törökország

Irákot és Aleppot Törökországnak ígérték az angolok, ha oldalukra állnak

Isztanbulból jelentik: A Nemzetközi Sajtó Tudósító jelentése szerint az olasz beavatkozás ügyében Törökország továbbra is várakozó álláspontot tanúsít. A szövetségesek ugyan igyekeznek rábírni Törökországot, hogy teljesítse szerződésben vállalt kötelezettségét s haladéktalanul avatkozzék be a háborúba. Sőt Irákot és Aleppot is Törökországnak ígérték abban az esetben, ha csatlakozik a szövetségesekhez. Illetékes török politikai körök szerint azonban döntésről szó sem lehet addig, míg a török államfő nem tér vissza Thráciai útjáról. Lehetségesnek tartják, hogy a török

kormány biztonsági szempontból elrendeli a mozgósítást, de az általános vélemény az, hogy Törökország nem akar beavatkozni a háborúba.

Ankarából jelentik: A Reuter most érkezett jelentése szerint a török fővárosban azt hiszik, hogy Törökország ma dönt sorsáról. Inönü elnök kedden este már visszaérkezett a fővárosba. Szerdán délelőtt minisztertanácsot tart a kormány, majd kormánypartii értekezletet hívnak össze a helyzet megvitatására. A kormány elhatározását valószínűleg szerdán este hozzák nyilvánosságra.

helyen négy, másik helyen hét páncélos kocsit semmisített meg. Ezzel a léghaderő által megsemmisített páncélokocsik száma 200-ra emelkedett.

Válságos a katonai helyzet a francia hadszíntéren.

Cenfből jelentik: Berli katonai körök szerint a francia katonai helyzet igen válságosra fordult. Párizsban és Párizs körül a pánik egyre nő. A helyzet sokkal súlyosabb, mint 1914-ben volt, mert akkor Olaszország súlyos teherrel jelentett a központi hatalmak számára, most pedig Franciaországnak két fronton kell harcolnia. Az olasz hadüzenetre 10 francia hadosztályt kellett elvonni a Marne szakaszáról.

Felfogásbeli ellentétek Franciaországban a háború befejezése felől.

Irunból (spanyol-francia határ) jelentik: Franciaországból érkezett jelentések szerint Olaszországnak a háborúba való belépéséről szóló hírek nagy levertséget keltettek egész Franciaországban. Párizsban, Marseilleben és Lionban már éles összetűzések voltak azok között, akik azonnali békekötést követelnek és azok között, akik a végsőkig való ellenállás mellett foglalnak állást. A rendőrségnek kellett közbelépnie és szétosztani a verekedőket.

Franciaországból érkezett másik jelentés szerint a kormány nem Toursba, hanem Poiriersbe menekült.

Irunból jelentik: Ideérkezett jelentés szerint Franciaországban felszólították az 1890 és 1894-es évfolyamokhoz tartozókat, hogy azonnal jelentkezzenek az illetékes hatóságoknál.

Newyorki lapvélemény szerint

Különbékét köt Franciaország a németekkel

Diplomáciai tehetetlenség okozta az elszenvedett vereségeket

Newyorkból jelentik: A Daily News című newyorki lap annak a véleményének ad kifejezést, hogy Franciaország előreláthatólag különbékét köt és egyedül hagyja Angliát Németországgal és Olaszországgal szemben. A lap szerint ez volna az egyetlen lehetőség, amellyel meg lehetne menteni Franciaországot a pusztulástól. Az amerikai lap

nem tartja kizártnak, hogy Anglia is hajlandó volna a megalkuvásra, mielőtt világhatalma teljesen megrendül. Amerikában a szövetségesek diplomáciai tehetetlenségének tulajdonítják az elszenvedett vereségeket. A cikk végén hangzottatja a lap politikai szerkesztője, hogy Amerikának saját védelmére mindent meg kell tennie.

Olaszország beavatkozása nem jelenti a háború további kiterjedését

A német külügyi hivatalos lap érdekes cikke

Berlinből jelentik: A német külügyminisztérium hivatalosa, a Deutsche Diplomatische Korrespondenz hosszabb cikkben foglalkozik Olaszországnak a háborúba való belépésével és azt igen nagy horderejű történelmi eseménynek mondja. A német nép — ugymond — lelkes örömmel üdvözli a fasiszta Olaszországnak ezt a teljesen önként hozott döntését, hogy saját életterében is döntő csatára kényszeríti a

közös ellenségeket. Anglia és Franciaország ma azelőtt a keserű kényszer előtt áll, hogy belássa a valóságot, amelyet eddig kikerülhetőnek hitt. Olaszországról azt hitték, hogy éppúgy, mint a világháborúban, mindaddig vigasztalhatják üres ígérekkel, amíg a helyzet valamilyen új alakulása az ígérek teljesítését elváltja teszi. A történelem példa rá, hogy a multban egyenesen sértő módon intézték el az olasz igényeket. Ezt az Olaszországot örökre arra akarták ítélni, hogy élettér nélküli nép maradjon. Arról van szó, hogy nemcsak a német és az olasz nép életjogait biztosítsák a jövőben, hanem az európai népeket is szabadítsák meg attól a lidércnyomástól, hogy feláldozzák őket makacs érvényesülési törekvéseknek és megakadályozzák fejlődésüket. Olaszország világosan kijelentette, hogy kinek szól és egyedül kinek szól az eljövendő leszámolás. Azok, akik Olaszországnak a háborúba való belépésétől a háború további kiterjedését remélték, csalódnak. Olaszország szomszédai a Duce szavaiból azt a biztosítékot méríthették, hogy biztonságuk, jólétük, amennyiben Olaszországról van szó, nincs fenyegetve. Tőlük függ hogy ez valóra is válik.

Készült a Szent László-nyomda Rt. körforgógépén Oradea-Nagyvárad, II. Károly király-ut 5. szám.

CENZURAT